Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • КIИРАНДИ, 2 май, 1976 шу. • № 54 (5281). • Мах 2 кеп.

Дерригача советски халкъаца цхьана чIоагг-гIа дегаш айденна 1 Май дездир Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша. Цо хьахьеккхар партеи халкъеи йохаргйоаца цхьоагIо, КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъе къахьегамхой кийча хилар.

ПАРТЕ КЕРДАЧА КОТАЛОНАШКА ДУГ ВАЙ

Москве ЦIеча майдан тIа ЦхьоалагIча мае хинна демонстраци

Сийрда, дог гIоздоаккхаш, цIей дездеш ера советски лаьтта ЦхьоалагIча мая Iуйре. Къахьегамн бIаьстин хестаеш, вай лаьттан тIарча халкъий доттагIал хестадеш лакха урагIа яхар ЦIе байракхаш. Лаьттан тIарча берригача дог цIеча наьха дегаши бIаргаши такан Москвагахьа — дунен тIа эггара хьалхарча социалистически паччахьалкхен столицагахьа дерзадаь да.

ЦIе Майда... Сийрдаяьна я, массаза а санна, чIоагIа хоза а я мехка керттера майда. Кремлевски пен тIа союзни республикай гербаш а йоахкаш 15 байракх я. Юкъе — Советски Союза паччахьалкхен герб. ГУМ-а задане тIа Iалаьмате йоккха байракх я Маркса, Энгельса, Ленина сурташ тIа а долаш.

ХIара ЦхьоалагIа май шай башхало йолаш да. Таханардар вай белгалду Советски наьха творчески хьинара низ бола сийг лотабаьча КПСС XXV съезда идей байракха кIал. Iалаьмате йоккхий я вай мехка экономически социальни прогресса масштабаш. Уж къаьгга хьагойтай съезде КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева яьча доклада тIа, СССР халкъа боахам дегIабоалабара кертерча лостамаш тIа.

Тахан ЦIеча Майдан тIа баьхкаб столицерча предприятешкара дикагIа бараш. Подмосковья юрташка къахьегараш, КПСС XXV съезда сийна лелаяьча социалистически чхьё котбаьинараш, партийни, советски, профсоюзни комсомольски организацей викалаш, Iилмахой, литературан искусстван деятелаш.

Трибунаш тIа дуккха хьаьший — итташ долча мехкашкарча профсоюзнии болхлойн организацешпа бахкийтараш, цIи хеза общественни деятелаш, халкъашта юкъера машари доттагIали бахьанце къовсам лоаттабераш. Укхаза ба Москве аккредитовании йолча дипломатически представительствашта керте латтараш.

Майдан тIа гIолла чIоагIа дек детташ дола тIоараш, «Ура!» яхаш детта цIогIарч. Оазаш хоз: «КПСС-а сийле!» «Советски Союза Коммунистически парте ленински Центральни Комитета — сийле, сийле, сийле!» Москвичашен столица хьалпашен безачен дег тIарен моаршал хет перетен Советски паччахьалкхени кулгалхошка. Мавзолея Центральни трибуна тIа боал новкъостий **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, М. В. Зимянин, К. У. Черненко.** Царца цхьана Центральни трибуна тIа—цIи хеза советски военачальникаш.

Майдан тIа хоз кремлевски куранташ. Iуйрийна 10 сахьате Фанфараша хоам бу цIей дIадоладаларах. Вайна карагIдаьннача турпале гIулакхий оагIонаш санна дIаярж хьалха йоагIача колонна Iалаьмате йоккха марш. Дуккхача макеташа, панноша, транспаранташа дувц Советски наха хIама хьаккхоллаш баьча балхах, партеи халкъеи цхьоагIонах, иттлагIча пятилетка заданеш сийленца кхоачашъе къахьегамхой кийча хиларах.

Трибунашта гарга кхоач байракхаш яхьаш боагIарий колонна. Гобаьккха цIе кIада а доаллаш да Коммунистически парти, дунен тIа эггара хьалхара социалистически паччахьалкхе хьаьвчуп Владимир Ильич Ленина сурт, КПСС ЦК Политбюро члений сурташ.

Машар! Тахан эзараш транспаранташ тIа керладоах из дош. Вай партеи Советски паччахьалкхенои лерргIа чакхйоахаш йола машара политика тIа-тIа дуккхагIа хьаллоац дерригача прогрессивни адамаша.

«Беза мах бохийташ баьккхаб машар, цудухьа из лоаттабара низ кхобаьбац, кхо а бац вай Даьхено. Машар — дерригача халкъашта Iалаьмате доккха беркат, адамлеи прогресса лоархIаме хьал. Вай парте, Советски паччахьалкхено хьегача къих, социалистически содружества мехкаша барт тайнеи кхотаденнеи хьинарс чакхйоахача политиках, халкъий прогрессан паргIатоннеи тIехьарча берригача къовсамхошцара тIа - тIа дуккхагIа чIоагIлуш йолча цар барт-цхьоагIонах, капиталистически мехкашкарча машар безача, нийсача наькъа тIа латтача гIозарашца корта а болаш цар цхьана леладеча гIулакхех доккха беркат доал. Дикка кIаьдбеннаб дунен халкъашта юкъера кхохкам, паччахьалкхенаша машаре шерра цхьана гIулакхаш леладара предпосылкаш вIаштIехьъяьхай», — аьннад новкъоста Л. И. Брежнева И. А. Лихачева цIерагIча московски автомобильни завода коллектива митинге.

Вай замалахьа хьалха латтача низа — дунен социализма системана хетаяь я ВIаши Экономически новкъостал дара Совета членаш долча мехкий паччахьалкхений байракхий гома юкъера панно. Лалла — вежарашха долча социалистически мехкий байракхаш. Цар хьахьокх юкъара лерхIараш цхьатара хилар, СЭВ-а членаш долча мехкий доттагIал чIоагIа хилар.

ЦхьоалагIча мая дийнахьа къаьстта шаьра хьагу дерригача дунен тIарча къамий кортамукъаленна, демократена, социальни прогресса тIехьарча къовсамхошцара советски наьха солидарность. Трибунаша тIоараш тох КПСС XXV съездо тIайийцача «Кортамукъа балба империализман реакцен тутмакхаш!» яхача заявлене текст тIаязъяь транспарант гучадаьлча.

Къаьгача калейдоскопе санна леп ЦIеча майдан хоза догамаш. ГIа боахаш боагIа студенчески гIишлонхой отрядий викалаш, физкультура института студенташ, профсоюзий художественни самодеятельносте дакъа лоацараш, эггара къонагIа бараш — пионераши школьникаши. Села Iад санна бе-беча бесашца леп майдан тIа даьре оасаш. СССР байракха кIал тIера хьийийллача машина тIа а багIаш боагIа гIорбаьнна советски спортсменаш, олимпийски ловзарий, дунен а Европа а чемпионаш, мехка рекордсменаш.

Хьалха йоагIа колонна чакхйоал. Майданна юккъе — тов санна доаг алапаш: «КПСС!».

Эзараш оазашца дек дег тIара доагIа дешаш: «КПСС ленински Центральни Комитета—хоастам!», «Советски халкъа — хоастам!», «Вай Даьхенна — хоастам!». ТалгIей хьисапе майдан тIа гIолла дIадарж низ бола «Ура!». Парте, Советски паччахьалкхен кулгалхошта бIаьстанарча зизай букеташи цIе банташи дIалу пионерашеи октябряташеи.

ЦIайца гIа боахаш я къахьегама столица. ЦхьоалагIа май — из цIеча беса, кортамукъала, праза, лаьттан тIарча адамий нийсхо хилара тIехьа лоаттабеча къовсама беса котало я. Хьалхашка я дошо седкъа, Ленина ши орден, Октябрьски революце орден тIайоалла советски столица байракх. Москван сийлен цIи хезача байракха уллуварча сийлен эскорте ба цул эггара дикагIа бола викалаш. Укх шера кхы цхьаькха а вийтта москвича сиивй Социалистически Къахьегама Турпал яха еза цIи. ИйслагIча пятилетке деназ долаш къахьегарах «Марси жIови» яха дошо медалаш ецпай царна.

Центральни трибунана гаргагIоргаш латт ЦIеча бесаца кийчъяь машина. Из я ЗИЛ-130 яха 1976-шера 17 апреле — Ерригсоюзни ленински коммунистически шоатта дийнахьа планал тIех арахийца автомобиль. Укхазара, ЦIеча майданера, сий долча къахьегама вахаре дакъа лаца яха еза цуи.

Геттара доккха хьинар, хIама кхоллаш бола геттара боккха безам къаьстта къаьга гучабаьлар укх къахьегама дезача дийнахьа. Цох дола дика тешал деш йола духхьал цхьа цифра я 6,2 миллион. Иштта, цIаккха а хиннача тайпара дукха москвичаш арабаьлар шоатта дийнахьа. Кердача пятилетка хьалхарча бетташке а Даьхенна эзараш геттара дика станокаш, итташ автоматически линеш, автомашинаш, универсальни электродвигателаш еннача столица къахьегамхоша лаьца доккха дакъа да из.

Эггара хьалха майдан тIа йоал Москворецки, Фрунзенски, Бауманcки, Ленински, Краснопресненски, Пролетарски, Свердловски, Дзержински, Калинински районий колоннаш. Из бокъо яьккхай цар ЦхьоалагIча майна хьалхарча социалистически яхье геттара дика къахьегама толамаш дахарах. Москван 30 районах хIаране ший юхь я.

Ах бIаь шу совгIа йолча хана технически прогресса байракх лакха лаьца хьайоагIа эггара йоккхагIа йола предприяти — И. А. Лихачева цIерагIйола автозавод. Къаьгача панноша дувц цкъа дIадоладагIа хьалхагIа а санна завод оалаш йолча автомобильни гиганта къахьегама толамех. ЗИЛ тахан вIашагIкхийтта дуккха предприятеш я, йоккхача производственни объединене дика хьокхам ба.

Шера 200 эзар мухь кхухьа автомобиль арахеца мощносташ хьаеш ду балхаш толамна чакхдахарах, ийслагIча пятилетка заданеш, производства боарами къахьегама овсарлеи лакхъяра социалистически декхараш кхоачашдарах И. А. Лихачева цIерагIча Московски автомобильни завода Октябрьски революце орден еннай. ЦхьоалагIа май тIакхоачача хана доккха совгIат дIалуш, автозаводцашка КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева аьлар: «Укхаза шоана юкъе, со теш, кIезига бац завода вахаре, мехка вахаре хинна йиллуш йоаца событеш бIаргаяйна а царна юкъе дакъа лаьца а нах. Уж ба коллектива эггара къаьнагIа бола нах, цар дIайоланьй къахьегама цхьа дезал а баь хIанз эзараш бола нах кхотабаь йола болхлой традицеш. Дег тIара баркал хилда, доккха сий хилла завода ветераний, кадрови болхлой йоккха, квалификаци йолча специалистий. Цар къахьегама эстафета сий деш дIахо хьу автозаводций къонача тIехьено».

Мавзолейна хьалхашка гIолла гIа боахаш болх Владимир Ильича цIерагIча электромеханически завода коллектива викалаш. Цул болхлоех хIаране биографи ший революционни, тIема, къахьегама традицешца сийле яьккхача дукха езача завода вахарах дIакъовстае йиш йоацаш я. Дезалий итташ династеш я укхаза болх беш. Таханарча ЦхьоалагIча мая колоннашка даьшцеи даь даьшцеи цхьана ба цар къонгаши къонгий къонгаши.

...Завода биографи. Из цул конвейер тIара Iоювлача продукцех а латт. Дикала Знак тIалатташ итташ эзараш мотораш дIакхухьийт ильичевцаша вай мехка массе мIинге, дунен тIарча дукккхача паччахьалкхенашка.

Продукце дикал коллектива дегаоаде хиннай массаза а. Пятилетка йолаеннача юххье берригача мехка дIахезар ильичевций тIахьехам: «Дикала пятилеткана — болхлой тешам!». Колонна тIа айдаь дахь цу болама инициаторий — кузнеций бригадира Н. В. Метелкина, токарий бригадира И. Г. Амосова, слесарий-сборщикий бригадира Н. П. Кузнецова — портреташ. ЦхьоалагIа май дездерий мугIарашка ба турпалаш шоаш а.

ГIозбаьннарий оазаш ек Исторически музейгара Васильевски мухаленга кхаччалца. Российски пролетариата эггара хьалхара маевкаш йолча хана йоагаяьча цIерий сийгаш санна колоннаш тIа леп цIе байракхаш.

Наьха дегашка къовсама цIи летаяьй большевикаша — Ленина сийлахь - йоккхача парте членаша. Коммунисташ — массаза а хьалха латтараш. Хьалха ба уж ЦхьоалагIча мая колоннашта а. Уж хьалха латт «Динамо», «Серп и Молот» яхача заводий. ЦхьоалагIча паччахьалкхен подшипниковии ЦхьоалагIча сахьатийи заводий, «Большевичка» яхача объединеней «Красная роза» яхача комбинатен коллективашта.

Коммунисташ—хьалха латт «Красный пролетарий» яхача завода колоннана. Тахан цул коллективо рапорт лу хьалхарча квартала планаши апрельски заданеши ханал хьалха кхоачашъяра хьакъехьа. «Красный пролетаре» арахецача итт станоках хIара ийс паччахьалкхен дикала Знакаца белгальяьккхай. Заводе кийч а яь юкъейнхьай продукце дикала управлени ю комплексни система.

Тахан укхаза, майдан тIа, дика холу маьлхо сийрдадаьккхача дунен дега гIозал, вахара бакъвола да, тахан вайна карагIдаьннари кхоана хургдари хьакхоллар алхха къахьегаш вола саг хилар. ЧIоагIа бе йоал цунна Даьхен эмблема — марси жIови — болхлой классен ахархойи символ. Хила бокъо а йолаш индустриальни Москван колоннашца гIа боахаш ба къахьегама ахархой викалаш—Москвана юххерча колхозашкареи совхозашкареи баьхкараш. Массаза а санна уж боагIа Тимирязевски района шеренгаца.

Тимирязевскичох Москван «юрта» район оал. Укхазара, 50 къамах вола виъ эзар студент деша вагIача цIи хезача Тимирязевкера мехка массе мIингашка балха дIахьожабу эггара лакхагIа говзал йола специалисташ. Царга хьежаш ла Iаьржа доацача лаьттай кхаш, Кубанеи Алтаеи аренаш, Средни Азереи Прибалтикереи мелиоративни гIирсаш, Украинаи Молдавеи хьайбаш леладу комплексаш. Академе чакхдаха отталаьча хIамаех пайда эцаро торо хулийтаргья пхе шера чухь 200 миллион сом кходе—чакхдаьннача пхе шера кходаьчул 80 миллион сом дуккхагIа. Цу дерригнех дувц ЦхьоалагIа май дезде арабаьннача тимирязевцаша яьхача транспаранташа, плакаташа.

ГIозъяьннача майдан тIа ювл демонстрантий керда колоннаш. 1917 шера денз советски наха лакха а курал еш а лелаю шоай колоннашка вай къахьегама символаш — марси жIови. ХIаьта укх тIеххьарча пхийтта шера цунна уллув хьахиннай кхы цхьаькха символ — советий мехка Iилманеи технически Iалаьмате доккхий толамаш хьахьокха космически кема.

ЦхьоалагIча май сийна айяьча ЦIеча байракхашца лепача майдан тIа бовл советски Iилма викалаш. Октябрьски района колонна яхь хьадийллача книжка хьисапе яь йоккха макет — СССР Iилмай академе эмблема.

Из яхь СССР Iилман академе П. Н. Лебедева цIерагIча физически института сотрудникаша. Цул болх — лоархIамера халкъбоахама проблемаш кхоачашъеча академически тохкамаш толаме юкъеккхахьара дола масал.

Демонстранташа яхь «435» яха таьрахь тIадола плакат. Ужжал договораш даьд Москверча алхха цхьан района — Октябрьски — Iилман организацеша промышленни предприятешца цхьана болх бари. Шеко яц, уж дерригаш а толаме чакхдоахаргхиларах.

Нагахьа санна Московски районашка герб харжа шоашта аьлча, Свердловски е Фрунзенски районашка бахача наха хетаргахьа шоай эмблема лира хоржаргьяр. ЦIеча майдан тIа тахан цу районий викалашца ба 200 шу дизара юбилей белгалдаьккхача Доккхача театра артисташ, «музыкальни академе». — П. И. Чайковске цIерагIча Московски консерваторе кхебаьраш а, педагогаш а, мхатовцаш а... Лаьттан массе мIинге цIа кхоачаю цар дерригача дунено тIоараш детташ тIаэца башхадинка советски искусство.

Массехк сахьата дIаьхделар ЦIеча майдан тIа ЦхьоалагIа май дездела.

Советски столица къахьегамхоша кхы цIаькха а хьахьеккхар партеи халкъеи йохаргйоаца цхьоагIо, КПСС XXV съездо коммунизм хьалъяра белгалъяь керда лакхаленаш кадаерзае советски нах кийча хилар. ЦхьоалагIа май дездеча дийнахьа, Сийлахь-воккхача Ленина Мавзолейна юххе советски наха дерригача дуненна хьалхашка кхы цIаькха а дIахьеккхар, Сийлахь-боккхача Октябро лотабаь цIера ала дунен тIа эггара хьалха хьахиннача Советски паччахьалкхено сий деш дIахьолга а дIахо хьоргболга а. Марксизма-ленинизма байракха кIал Коммунистически парте кулгалца чIоагIагIа, тешаме гIа боахаш керд-кердача коталонашкахьа дIахо додаш да советски халкъ.

ЦIеча майдан тIара репортаж яьй ТАСС-а корреспонденташа: Л. БЕРНАСКОНЕ, В. ИТКИНА, В. СЕРОВА, Н. ЦАРАПКИНА.

СУРТА ТIА: Москвера ЦIе майда. ТАСС фотохроника.

1 МАЙНА ХЕТАЯЬ ГРОЗНЕ ХИННА КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕМОНСТРАЦИ

1976 шерара ЦхьоалагIа май. Из кхаьчад вайцига КПСС XXV съезда решенеша къахьегама хьинар айдаь, кердача пятилетка хьалхарча, хоза бIаьстено дегаш гIоздаьха советски нах болча деношка.

Дерригача советски нахаца цхьана чIоагIа раьза болаш, массане могаеш тIайийцар съезда решенеш Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша, хIаьта чIоагIа хьинар тIалахийта, керда торонаш оарцагIъяьха уж кхоачашъе а болабеннаб уж. Из мадарра хьахьокх Майна хьалхарча къахьегама вахте а этта болх беш хиннача итташ, бIаьш йолча производственни коллективаша даьхача толамаша. Массе а моттигашка хьаллаьцад грозненски химикаша «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа болх бе аьнна дIадоладаь патриотически гIулакх.

...ЦIей хьатIакхача лехьа цIенъяь, хозъяь, кердача декхарашка хьежжа кердаьккхача гойтара агитацеца кийчъяь дIаоттайир грозненцаша шоай город. Къаьстта хоза я Грозный тахан — дерригдунен къахьегамхой солидарноста ди — ЦхьоалагIа май дездеча дийнахьа. Улицаш, скверащ, майдаш — цхьатарра цIеча лозунгашца, транспаранташца, плакаташца, панношца ега я. Къилбаседа Кавказе эггара баьццарагIа ярех город я оал Грозних. Тахан дика хоалуш да гIа теха, зиза даьккха латтача города хIара улицагIа дуккха ягIача гаьнашта дIабIарахьежача из бакъдолга.

Къаьстта хоза кийчъяь я Грознера В. И. Ленина цIерагIа йола майда. Трибуна хьалхашка латтача йоккхача панно тIа яздаь да «1 Май».

Советски Социалистически Республикай Союз — дунен тIа йоккхагIъярех йола, пхийтта союзни республиках латта держава я. Къаьстта хоалуш я В. И. Ленина цIерагIча майда тIа вьшиначоа союзни республикай гербий пхийтта макет. Цар хьахьокх вай мехка дуккхача къамашта юкъера дохаргдоаца доттагIал вошал.

Республика къахьегамхоша тIемаш долча хана а машаре бахача хана а доккхий толамаш дахарах енчай Ленина, Октябрьски Революце, Къамий ДоттагIала орденаш. Грозненски пролетариата еннай Къахьегама ЦIеча Байракха орден. Цу ордений йоккхий макеташ латт В. И. Ленина памятника уллув.

Май. Машар. Къахьегам — укх шера къаьстта чIоагIа дек уж дешаш. ХIана аьлча ер шу ший тайпара белгала долалндаь. Советски наьха уйлашка хIанз а керда долаш латт КПСС XXV съездо дийца дешаш, съездо тIайийца советски халкъа вахаре Iалаьматех боккха лоархIам бола исторически решенеш.

...Iуйрийна 10 сахьат доал. Трибуна тIа латтача микрофона хьалхашка ва КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь нов. А. В. Власов. Парте обкома, республика Лакхехьарча Совета Президиума, Министрий Совета, КПСС Грозненски горкомеи горисполкомеи цIерагIа цIей дезде гулбеннараш, царна цхьана Нохч - ГIалгIайчен берригача къахьегамхой дезача цIейца — ЦхьоалагIча майца даькъала буви цо.

Къамаьл чакхдаьлча Советски Союза Гимн локх, йолалу Грозиерча къахьегамхой ЦхьоалагIча майна хетаяь демонстраци.

Трибуна хьалхашка гIолла тIехбоал Грозненски гарнизона бIухой. Царна тIехьа майдан тIа йоал байракхаш яхьаш боагIарий колонна.

Цхьан юкъа еррига майда ший тайпара сийрла яьлча санна хеталу. Гучабоал кIай цIе, сийна бесаш дола формаш тIаювха физкультурникаш. Царца ба доккхий спортивни толамашца республика сий айдаь физкультуран спортен мастераш. ЦаIаш шоллагIчарна тIехьа боалаш трибуна хьалхашка гIолла тIехбувл «Буревестника», «Урожая», «Спартака», «Динамо» спортивни обществай викалаш.

Трибуна тIара кхайкадеча «Даькъала хилда 1 Май!», «Сийле хийла советски кагирхой!» яхача тIахьехамашта чIоагIа «Ура!» оалаш жоп телар демонстранташа.

Итташ эзараш тайп-тайпара говзалаш йола къона болхлой кийчбаьб профессионально-технически образоване системе. Уж ба вай сийленца цIи хеза болхлой класс хадданза хьалъюзаш боля нах.

Ленина цIерагIча майда тIа бовл цIеи кIайи байракхаш хьалха лаьца бола профтехобразоване кулгалхой, педагогаш, производства мастераш, дешархой.

Еррига училищешта хьалха йоагIа Ерригсоюзни социалистически яхье котъяьннача № 2 йолча технически училища коллектив. Цар дахьача лозунга тIа яздаьд: «Дешара хIара денна — дикала Знак!». Из парте XXV съезда решенеша иттлагIча пятилетка планаша ма-яххара да.

Цуппа тIехьа гучаьлар № 3 йолча профтехучилища колонна. «Эффективностен дикален пятилеткана — тха хьинар, къонал, гIулакхаш!», «Сийле хийла Ленински комсомола!» яха лозунгаш а дахьаш.

Хоза кийчъяьй училищай къонача мехкарий колонна. ЦIеи кIайи бос бола цхьатарра кочамаш ювх царна тIа.

Майдан тIа йоал № 4 йолча Грозненски гIишлош еча городской профтехучилища коллектив. Цар дахь «Вежарашха моаршал да турпалча вьетнамски халкъа!» яха транспарант. Цу колонна юкъе ба вежарашха йолча Вьетнамера баьхка кагий нах.

Грозненски къахьегамхой демонстрацена юкъе дакъа лоацаш я еррига училищеш. Царга да Маркса, Ленина, партеи правительстван кулгалхой портреташ, «Сийле хийла болхлой кулгашта!», «Сийле хийла КПСС», «Ленински комсомола XXV съезда решенеш кхоачашъергья!» яха а кхыдола а лозунгаш, «Машар!», «Къахьегам!», «Май!» яха, кхокхан сурт тIадола байракхилгаш.

Демонстрацена юкъе дакъа лоацаш хилар 5 эзар гаргга училищай дешархойи болхлойи.

Царна тIеххьа майдан тIа яьлар Грозиерча школай коллективаш. Эггара эIамагIа долча бераша — октябряташа дайдда трибуна тIа даьле зизаш лу цу тIа латтараштa. Массане тIоараш техе, безаме тIаэц уж. Иштта дIайолалу школай демонстраци.

Эггара хьалха йоагIа Грозне районашта юкъе социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача Октябрьски района школай коллективаш.

Царна тIехьа гучаьлар сийлахь-воккхача Ленина цIи лелаеча района школай коллективаш. Цифра «5» хIаранега йолаш трибуна хьалхашка гIолла тIехйоал геттара дика дешача берий колонна. Трибуна тIа латтараша даькъала бувц уж.

ТIехьа боагIараша дахь «Даьхе, хьона я тха уйлаш, гIулакхаш!», «Дешара хIара денна — дикала Знак!», «Ленински наькъагIа — коммунизме!» яха а кхыдола а лозунгаш, «Нийсхо», «Машар», «ДоттагIал», «Къахьегам» яха дешаш тIаяздаь цIе байракхилгаш.

Иштта хоза кийчъенна чакхйоал Заводскойи Старопромысловскийи районий школьни коллективаш а.

Кура гIа боахаш В. И. Ленина цIерагIча майда тIа боал 1-ча Мая сийна республика столица районашта юкъе яьржача яхье хьалхара моттиг яьккха бола Октябрьски района колоннацара къахьегамхой. Района промышленни предприятей коллективаша ханал дикка хьалха кхоачашъяьй хьалхарча квартала а апрель бетта а заданеш. «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача химикий болама ди тIехьа нах дуккхагIа юкъеозара а иттлагIа пятилеткан укх карарча шерен заданеш толамца кхоачашъяра а шоаш дIахо йодача хана а тIагIертта къахьегаргхиларах партенеи правительстванеи тешам луш долча дуккхачен тайп-тайпарчен лозунгашца, плакаташца кийчъянна я демонстраце баьхкарий колоннаш.

— «Первомайски моаршал хилда, Октябрьски района мехкдаьттахошта!» яха дешаш хьахоз трибуна тIара.

— «Ура! Ура! Ура!» — аьле жоп лу трибунана юхехкоачча-ше а Октябрьски бурув деттача балхий управлене, НГДУ болхлоша. Чоалханеча геологически хьалашка бIаьш метраш планал совгIа бурув тоха, бIаьш тоннаш дийрхIачул совгIа «Iаьржа дошув» даккха карагIдаьннад царна.

Мехкдаьттахошта тIехьа боагIа Ленина орден лелаеча Къилбаседа - Кавказски машиннаькъа Грозненски отделене болхлой. Вагонни локомотивни предприятей коллективай къахьегама гIулакхаш дика довзаш да. Республике хьалхачарца коммунистически къахьегама коллективаш яха цIераш яьхай цар.

Укх тIеххьарча хана даим санна производство дегIайоалаеча эггара лакхагIа дола хьокхамаш доахаш хьабоагIа «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завода къахьегамхой. Белаш гIозбаьнна лозунгашца, плакаташца, транспаранташца шоай колонна хозъяь боагIа уж. Дуккхачар бе доахк КПСС ЦК Политбюро членийи кандидатийи портреташ. Биъ бетта план 26 апреле кхоачашъе карагIдаьннача цар коллектива лерхI иттлагIа пятилетка эффективностен дикалеи пятилетка яра хадданза керда резервашн кхоачамашн балха юкъе а кхувлаш дIахо а къахьега.

Цхьаннена тIехьа шоллагIъяр йоалаш майда тIа гIолла Iочакхъювл безам тIагIоргболча тайпара хоза кийчъяь йола района Iилман-тохкама, гIишлошъеча организацей, медицински учрежденей, иштта кхыйолча организацей колоннаш. Iилмахой шоай таханара керттера девиз лерхIаш ба Iилма карагIдаьннар болхлой кулгашка дIакхачийтар, хIаьта гIишлошъераш—ханал хьалхеи дикеи гIирсаш хьалдар, медикаш—наха лоаттаду гIулакх тоадар.

Майдан тIа боал Ленински района къахьегамхой. Пятилетка хьалхара шу дика дIадоладаьд района предприятей, организацей, учрежденей коллективаша. Цар аьттув баьннаб КПСС XXV съезда сийна лоаттаьча яхье котало яккха, иштта доккхал де бокъо йолаш накъабаьхкаб уж 1-ча Майна а. Цар рапорт деннад биъ бетта план 27 апреле кхоачашъяраки планал совгIа 2 миллион сома продукци арахецарахи.

— «Сийле хийла турпалерча болхлой класса!» яха дешаш дек майда тIа. Уж хетадаь да Октябрьски Революце орден лелаеча «Красный молот» завода коллектива. Цар дуккхача къаьнача а къонача а къахьегамхой воакхош тIа леп паччахьалкхен орденаши медалаши. ЦхьоалагIча майна сийна яхье яьнна къахьийгача завода дуккхача цехаша белгала толамаш даьхад. Дикаца ювца йоагIа биъ бетта план ворхI-бархI ди хьалха кхоачашъяь кузнечни чоалладуи цехаш. Ленински субботнике къахьегаш шоаш даьккха 120 эзар сом пятилеткан фонде дIаденнад заводчанаша.

(Йистедоалар 4-ча оагIо тIа).

КПСС ОБКОМЕИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

БАЬЦАДААРАШ, КОАРТОЛАШ, СОМ— БАХАЧА НАХА ДУКХАГIА

Баьцадаараш, коартолаш, сом дукхагIа баккхара, республике баха нах царна дикагIа Iалашбара тIадерзадаь чакхдаха дезачо гIулакхашка хьежай КПСС обкома бюрои Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советн.

Укх тIеххьарча шерашка белггалара болх баьб республике соми баьцадаарашн дукхагIа дахаран кийчдарин, цудухьа йиш хинна чакхдаха консервни заводашта уж телен керда долаш бахача нахага дохкен. Хаоттама-климатически хьалаш аьттув боацаш хиннадолашехьа а, бархIлагIча пятилеткечул 38 процент дукхагIа ийнар баьцадаараш нийслагIча пятилетке, сом — 80 процент дукхагIа.

Уж доакъош сихагIча темпашца дегIанхад «Консервплодоовощ» яхача аграрно-промышленно - торгови объединене специализированни баьцадаарий совхозашка. Укхаза дикка шеръеннай баьцадаарий культурай ассортимент, дукхагIа кхеле баьннаб кIезига даьржаи хьалха кхачен баьцадаараш, шозза дукхагIа дохк уж бахача нахага.

Цунца цхьана соми баьцадаараши кхеделга дукххача колхозашкен совхозашкен дIаюха декъаденна хиларах, юртбоахама органийн боахамий кулгалхойн оагIонгахьара цу лоархIамеча гIулакха йоаггIаш йола теоко ца еш хиларах уж доакъош лерттIа дегIаахац, эффективность лоха я цар. Баьцадаараш, къаьстта а кIомагIча сортех бола хохаш, мерза шибаз, баклажанаш, хIаьта иштта коартолаш, сом, харбазаш-пасташ кхеяра боарамо Iалашдац уж паччахьалкхенга йохкара республикана оттаяь планаш кхоачашъелга, чакхйоахача промышленноста тIатIа дукхагIа эшаращца кхоачам бац, хадданза хилийтац уж бахача наха.

Республике шортига къестаду сoми баьцадаараши дахара специализаци концентраци яра дешаш. Товарни баьцадаараш кхеду 70 колхозен совхозен. Юрта боахама министерства, «Чечeнингушвино» яхача объединене, «Плодопром» яхача тресто тIахьожам эсала лоаттабу баьцадаараш, сом, коартолаш, харбазаш-пасташ яхара, дукххача боахамашка уж культураш кхеяра агротехника лохача боараме хилар мегийт. Эффективно пайда эцац хий дехкача лаьттаехи удобренеехи, дIайиначa хIамашта ший ханнахьа Iунал делга Iалашдац, къовсам мела лоаттабу зулам дергашеи ладараштен, кхоачам болаш юкъекхахьац механизаци. Тесса дита да фу леладара гIулакх. «Консервплодоовощ» яхача объединене шортига дегIаух тIа тхов болча лаьтта баьцадаараш кхеделга. 4—5 эзар тонн эшача метте дерригаш а 2 эзар тонн гаргга мара кхедац уж. Капитальни теплицаши дIалоаца моттиг пхе шера шеръеннаяц, хIанз 16,5 эзар квадратни метр мара яц из. «Чечингсельстрой» трестеи «Консервплодоовощ» яхача объединенеи бехкагIа укх массехк шера вIаштта юкъагIлоах «Тепличный» совхозе 3 гектар теплицаш эксплуатаце дIалулга.

Шенхаштта кхоачамбоацараш хулийт аххан хана баха нах Iалашбара хьалха кхача коартолаш кхееча. Шера юкъера лаьрхIача йоахаш йола коартолаш нийслагIча пятилетка шерашка бархIлагIча пятилетке яьхаращца нийсйинча чIоаггIа кIезигьеннай. ХьалхагIа а санна лоха я цар товарность. 1975 шера ерригa а кхеяьраш 9,3 эзар тонн мара яц, хIаьта царех паччахьалкхенга 5 эзар тонн гаргга мара ехкаяц.

Республике лерттIа уйла тIаяхийтац сомий бешамаш леладелга дегIадоаладара. Сомий гаьнаш кхеюи кхыдолен боахамаш во хьож дIайоагIа гаьнаш кхеярга, сомий культурай перспективни сорташ вIалла кхе а дац, данза даргдоацар дац сомий бешамашкара гаьнаш нийлха ца хилийтара, йокъеннaчарна меттел керда яраш дIайогIара, керда сомий, къаьстта а ганарг долча сомий бешамаш а хIаьта иштта ганарг долча культурайн комарийн тIехьа кхачача сортий гаьнаш а дIайогIара. Алхха нийслагIча пятилетка шерашка республика колхозашкен совхозашкен хьахоарцаяьй сом луш йолча бешамий 4,3 эзар гектар е 57 процент, цу даькъе ганарг дарий — 1200 гектар, хIаьта дIаегIараш ерригаш а 1800 гектар мара яц, цу даькъе боалаш, черешнеш, гIамгIаш, ганарг дола кхы тайпа сом — 352 гектар.

1976 шера 1 январе боахамашка хиннача сом луча бешамий 7 эзар гектарах тIехьа кхачача Iажийн кхорийн сорташа 30 процент дIалоац. Шозза кIезигагIа ба уж сомакомарий культурай сортовой районировани яра эшарел. Кхы дегIаденадац комараш кхеелга а. Ма-дарра аьлча, колхозашкарен совхозашкарен торгови сете ягIац малина, смородина, крыжовник.

Колхозашкен совхозашкен кIезига бац хIара шера лакха хьувкъам кхебеш бола баьцадаарийн сомийн бешамаш лелаю говзанчаш. Масала, «Ассинский» совхозерча нов. Адуева бригадо цхьаккха аьттув боацаш денача 1975 шера 287 центнер баьцадаараш, 311 центнер сом кхебаьб; Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхозерча нн. Реутовайн Пискуновайн звеноша — хIара гектара тIара 330 центнер баьцадаараш даьхад. Цхьабакъда производстве хьалха латтарий опыт лерттIа Iомаеши дIайоаржаеша яц.

«Чечингушвино», «Консервплодоовощ» яхача объединенеша, «Плодопром» яхача тресто де доагIар дац баьцадаараш, сом, комсаш дIаоттаяь лоаттаю материально - технически база дегIайоалаяра, цхьанна а шера кхоачашъяц соми баьцадаараши лоаттаду хранилищаш, холодильникаш хьалъяра царна оттаяь заданеш, цудухьа Iалашдац республике бахача наха Iай а бIаьстан юхье а лерттIа кхоачам бара эшшача боараме баьцадаараш, сом, комсаш дIаоттаяра план кхоачашъелга.

Торговле министерства, «Грознефть» яхача объединене УРС-о, машиннаькъа Грозненски отделенеи «Грознефтехимзаводы» яхача объединенеи ОРС-аша, респотребсоюзо лерттIа вIаштIехьдаьккхаи сихен леладац баьцадаараш, сом, комсаш, харбазаш - пасташ торгови сете тIаозарен йохкарен гIулакх, де доагIар дац бахача наха гIулакх дара культура лакхъяра.

КПСС горкомашеи райкомашеи, райисполкомаша, къаьстта а Гудермесски, Назрановски, Шелковской, Надтеречни, цхьайолча кхыча районичар тIахьожам во лоаттабу баьцадаараш, сом, коартолаш, харбазаш - пасташ йоахача, мегийт колхозашен совхозашен уж культураш йохкара паччахьалкхен планаш цхьанна а шера кхоачаш ца яр а бахача наха царна кхоачам ца бар а. Из бахьан долаш цу районашка баьцадаарий продукци йохкилга, цунца дарбан учреждениешa общественни кхачан предприятеши Iалашъелга во вIаштIехьдаьккхад.

Грозненски горкомои горисполкомои тIахьожам эсала лоаттабу плодоовощторга тикайн бaзайн общественни кхачан предприятей балха, де доагIар дац баьцадаарий-сома продукци йохкача тикай сеть шеръяра, баьцадаараш дохка базараш вIаштIехьъяхара, къаьстта а микрорайонашкеи болхлой посёлкашкеи, столовешка баьцадаарий кхача дукхагIа кийчбара. Кхетама болх тоабарай бахача наха гIулакх дара культура лакхъяраи кхоачам болаш новкъостал дац торгови предприятей партийни организацешти кулгалхоштен, хIаьта гIишлонхоште — города предприятешка теплицашта стандартни йоаца оборудовани кийчъяра. Iан замалахьа соми баьцадаараши дIаоттадаь лоаттадергдола база хьаярга хьажац.

КПСС обкома бюроси Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советой юрта боахама министерства, «Консервплодоовощ», «Чеченингушвино» яхача объединеней, «Плодопром» яхача треста кулгалхой уйла тIаерзаяьй бахача нахан чакхйоахача промышленностаи кхоачам бара баьцадаараш, сом, коартолаш, харбазаш-пасташ яхара гIулакх геттара воча хьал тIа хилара.

Баьцадаараштеи сомацеи чакхйоахача промышленноста кхоачам бари баха нах царна Iалашбари духьа баьцадаараш кхеделга керттерча даькъе «Консервплодоовощ» яхача объединенега дIалулда; нийслагIча пятилетке хIара шера юкъера лаьрхIача 104 эзар тонн даьха уж 1980 шера 165 эзар тоннага дIа а кхоачадеш; сом кхебелга «Плодопром» яхача трестаген «Консервплодоовощ» яхача объединенеген, 1975 шера баьккхача 37 эзар тоннана меттел 1980 шера 62 эзар тоннага, 1985 шера — 122 эзар тоннага из дIа а кхоачабеш.

КПСС горкомаши райкомаши, райисполкомаш декхарийла я республикански юртбоахама ведомствашца цхьана бутт ха ялалехьа баьцадаараш, сом, коартолаш, харбазаш-пасташ яхара хьалда заданеш хIара боахамга, бригадага, звенога дIакхоачас а уж кхоачашъелга Iалашде а.

Баьцадаараш, сом, харбазаш - пасташ кхеяра агротехника овлангара денз тоаяра тIадерзадаь гIулакхаш вIаштIехьдахеи чакхдахеи деза юрта боахама министерства, «Консервплодоовощ». «Чеченингушвино» яхача объединенеша, «Плодопром» яхача тресто, лаьттаех эффективнегIа пайда эцара, фу леладелга тоадара, цу культурай сорташи дIаера ханаши харжара, ерригa агротехнически мероприятеш шоай ханнахьен тIехникеи чакхъяхара къаьстта уйла тIа а яхийта, цу ларда тIа Iалашде деза цу культурай хьувкъам дикка лакхбелга а сомий - баьцадаарийн кхыйолеи продукци яхареи кийчъяреи планаш дукхала санна, иштта ассортимента а тешшаме кхоачашъелга а. Iилман ларда тIа чIоагIъяь баьцадаарий севооборотaш иттлагIча пятилетке караерзаяза яргьяц «Консервплодоовощ» яха объединени, баьцадаараш леладу кхыдола специализированни боахамаш.

Баьцадаараш, къаьстта а юаш йола ховха баьцаш Iайн бIаьстан юххьен дукхагIа хилийтар, баха нах царна хаддаьза Iалашбелга вIаштIехьдаккхар духьа «Консервплодоовощ» яха объединени «Чечингсельстрой» яха трести декхарийла я «Тепличный» совхозе 3 гектара тIа 1976 шера 1 сентябрь хьатIакхачалехьен 6 гектара тIа — 1979 шера 1 сентябрь хьатIакхачалехьен капитальни теплицаш хьалъелген болх бе йолайолийтилгеи Iалашде.

Хьалха хьайоалача коартолашца бахача наха бизза гIа кхоачам бара 1980 шера 20 эзар тоннага кхоачаш дукхагIа яханза яргьяц уж.

Юрта боахама министерства, «Консервплодоовощ», «Чеченингушвино» яхача объединенеша, «Плодопром» яхача тресто, республикански опытни станце, КПСС Назрановски райкомои КПСС Сунженски райкомои кхеяра агротехника тоаяра, органически минеральнии удобренеех рационально пайда эцара, хий декхача дукхагIча лаьтташка коартолаш дIаера, дIаде фу леладара гIулакх тоадара ларда тIа вIаштIехьдаккха деза коартолаш эцара паччахьалкхен планаш тешшаме кхоачашъелген планал совгIа уж паччахьалкхенга йохкилген Iалашде йиш хилийтар духьа коартолий хьувкъами товарности дикка лакхъелга.

Республикера боахамаш коартолий фуца Iалашдар духьа фуна лаьрхIа коартолаш кхеергйолаш а 1980 шера 8 эзар тоннага кхоачаш уж йоахаргйолаш а специализаци яьза яргьяц Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза.

«Плодопром» яхача треста кулгалхой уйла тIаерзаяьй сомий бешамаш лелаяра культура во хилара цунна карарча боахамашка сомий хьувкъам геттара лоха хилара, дIайогIа сомий гаьнаш кхею боахам дегIабара тIехьабиса хилара; уж декхарийла болба совхозашка лерттIа порядок оттаяра, лаьтта леладара культура лакхъяра, дIайогIа сомий гаьнаш чIоаггIа ебаяра тIадерзадаь гIулакхаш чакхдаха.

1976—1980 шерашка 5840 гектара тIа керда сомий гаьнаш дIайогIилга, ерригa сомий бешамаш 1980 шерале 7900 гектарага дIа а кхоачаеш.

Харцахьа лаьрхIай сом луш йолча бешамашкара гаьнаш дIа а йоахаш, царна меттел кердача моттигашка сомий бешамаш дIа ца ювгIача цхьайолча колхозийн совхозийн балха практика, хIаьта из бахьан долаш укх тIеххьарча шерашка республике дикка кIезигъяьй сом луш йола гаьнаш, къаьстта а ганарг долча сома гаьнаш. «Консервплодоовощ», «Чеченингушвино» яхача объединенешкара, «Плодопром» яхача трестагара хьалийхад сом кIезига луш йолча бешамашта реконструкци елга, къона гаьнаш сом тела йолаялярга хьежжа къаьна яраш дIайоахилга, дIаювгIа гаьнаш кхеелга.

Баьцадаараш, коартолаш, сом кхебара эффективность лакхъяр духьа юрта боахама министерствана, «Консервплодоовощ» яхача объединенена, «Плодопром» яхача треста, «Сельхозтехника» республикански объединенена, тIадиллад уж культураш кхеяра механизаци прогрессивни технологи юкъейоалаяра план ши бутт балалехьа отта а яь, укх гаргарча хана дIадодар эггара кIезигагIа а долаш уж кхеелга Iалашдар.

Республика госплана тIадиллад дIайогIа сомий-комарий гаьнаш кхею къаьстта беш республике хьаярах йола предложени бутт ха ялалехьа Iомаелгеи юкъехьолгеи.

Мелиорацеи хин боахамеи министерствана тIадиллад йоагI-йоагIача ведомствашца цхьана сомий гаьнаш дIайоагIара хий декха лаьтташ дукхагIа хилийтара торонех йола предложени Iомаелгеи юкъехьолгеи.

Город Грозне баха нах Iанна улларгйолча тIехьа кхачача кабуцаеи морковкацеи Iалашбара юрта боахама министерство, «Плодопром» яха трест, КПСС Веденски райкоми райисполкоми декхарийла я лоаман колхозашкен совхозашкен хIара шера, 1977 шерагара йолаенна, «анагер» яхача кабуца 1000 тонни морковка 250 тонни хIаране кхеелга Iалашде.

Колхозашкен совхозашкен харбазаш - пасташ дукхагIа яхарaн уж паччахьалкхенга йохкара планаш тешшаме кхоачашъяран тIаерзаяь хьалда мероприятеш кийчъеи чакхъяхеи еза юрта боахама министерства, «Чеченингушвино» яхача объединене, КПСС Шелковской, Наурски, Надтеречни райкомаша.

Госплани юрта боахама министерствои декхарийла я колхозийн совхозийн производства планашка хIара шера гор. Грозне колхозни рынкашка торгови сете гIолла йохкара юртбоахама продукци кхеелга оттаде.

Iилман разработкай эффективность ма-могга лакхъяра, уж массе оагIорахьара тахкаран юртбоахама производствана шерра юкъекхахьаран керттера уйла тIаерзаянза яргьяц баьцадаараш леладареи сом лелабареи дешашта йола Iилма-тохкама станци, республикански юртбоахама опытни станци, Грозненски опытно-мелиоративни станци. Iилман болхлой низаш тIадерзаде деза сом, баьцадаараш, коартолаш, комсаш яхара, чакхъяхара, дIаоттаяь лоаттаяра эггара чIоагIагIа йолча проблемашта комплексни тохкамаш дара.

Баьцадаараш леладареи сом лелабареи дешашта йолча Iилма-тохкама станце вIашагIйолла еза керттерча баьцадаарий культурай а тIехдикача сортех йолча дIайогIача сомеи комареи материала а юххьанцара фу кхедара а элитни фу даккхара а система, цу тайппара иттлагIа пятилетка чакхйоалаш баьцадаараш леладеча ерригача совхозашка сортагIа йола хIамаш цхьатарра лакхача репродукцей фу тоссаш дIае вIаштIехьдаргдолаш. ДIайогIа сомий культурай элитни материал Iалашъяра питомникашта новкъостал де деза.

«Грозгипросельхозстрой» яха институт декхарийла я 1976 шера 15 май хьатIакхачалехьа «Консервплодоовощ» яхача объединенена чуоттаяь хIамаш шеляьеча хранилищай автоматика шиташ хьаяран 3 гектар теплицаш хьалъяран, хIаьта 1976 шера 1 август хьатIакхачалехьа Ассински консервни завода тIадолха наькъаш дахкаран «Тепличный» совхоза 6 гектар теплицаш хьалъяран проектно - сметни документаци кийч а яь дIаяла.

1976 шера 1 ноябрь хьатIакхачалехьа «Консервплодоовощ» яхача объединене совхозашка 4 гектар теплицаш вIашагIйоха еза «Сельхозтехника» яхача объединене. 1976 шера 1 сентябрь хьатIакхачалехьа «Орджоникидзевский», «Победа» яхача совхозашка, Веденски плодопитомнике сом лоаттабу хранилищаш «Наурский» комсий совхозе холодильники хьалъяь йоаккхилга а болх бе йолайолийтилга а Iалашдолла «Консервплодоовощ», «Чеченингушвино» яхача объединенешеи «Плодопром», «Чечингсельстрой» яхача тресташеи.

1980 шу чакхдоалаш «Консервплодоовощ» яхача объединенера холодильникийн баьцадаараш-сом лоаттабеча хранилищайн емкосташ 12 эзар тоннага, коартолаш шийла лоаттаю хранилищаш 6 эзар тоннага; «Чеченингушвино» яхача объединене — холодильникаши сом шийла лоаттабу хранилищаши 2260 тоннага; «Плодопром» яхача тресте — сом лоаттабу хранилищаш 2700 тоннага дIакхоачае, цкъара дIачуэцача хана.

«Чеченингушвино» яха объединени декхарийла я столови сортех йола комсаш дукхагIа дIаювгIаран алсамагIа яхаран де доагIар де. 1976 шера хьувкъамгара дIайола а енна, гор. Грознерча горплодоовощторга базашка объединене транспортаца эш-эшшача хана комсий 15 эзар тонн тIаувзилген Iан хана совхозашка лоаттае 500 тонн дIаоттаяь лоаттаелгеи Iалашде.

«Консервплодоовощ» яха объединени, торговле министерство, общественни кхачан управлени, респотребсоюз, «Грознефть» яхача объединене УРС, «Грознефтехимзаводы» яхача объединене, машинаькъа, хьун боахама ОРСаш «Чеченингушводстрой» декхарийла я баьцадаараши соми хадданза бохкилгеи хIаьта иштта общественни кхачан предприятешка баьцадаарий кхача кийчбелгеи Iалашде. Бахача наха гIулакх дара культура лакхъянза, самообслуживани, хIамашка чуйоаллаш сома баьцадаарий продукци йохкилга шерагIа юкъекхувланза даргдац. ХIара шера Iанна эшшача боараме дIаувттадолда керда а чакхдаьха а баьцаадаращи соми.

КПСС Грозненски горкомо чIоагIбе беза баьцадаараш, сом, коартолаш йохкилга вIаштIехьдаккхараи, хIаьта иштта уж хIамаш лоаттаю хранилищаши теплицаши хьалъяра леламан лоаттабу тIахьожам. «Консервплодоовощ» яхача объединенена новкъостал де деза цу гIирсашка оттае стандартни йоаца оборудовани хьэяра города предприятешка заказаш дIададара.

«Консервплодоовощ» яхача объединенена 1976 — 1980 шерашка нах чубахача вIаштIар даьча цIеной кIалхарча этажашкара помещенеш яла еза Грозненски горисполкомо соми баьцадаараши дохка 6 тика кхы тIа а хьаеллара.

1977 — 1978 шерашка Грозненски горисполкомаца цхьатарра дакъа а лоацаш сомеи баьцадаарийи продукции комсаши йохка цхьацца фирменни тика хьалйойла «Консервплодоовощ», «Чеченингушвино» яхача объединенеша, «Плодопром» яхача тресто.

«Консервплодоовощ» яха объединени ший доалахьарча транспортаца Iалаш во яь хилар теркал а деш сома-баьцадаарий продукци йохка а консервни заводашта а халланза тIаувзилга Iалашдар духьа Нохч - ГIалгIай транспортни управлени декхарийла йойла соми баьцадаараши цхьатарра чуэцаш латтача ерригача юкъагIа цхьан транспортни предприяте автомашинаш даим объединенена тIачIоагIъе.

КПСС горкомаши райкомаши декхарийла я тIахьожам чIоагIбе а сома-баьцадаарий продукци йоахаши чакхйоахаши йолча колхозийн совхозийн партийни организацешкара, кулгалхошкара доагIар дизза хьадеха а, баьцадаараш, сом, коартолаш, харбазаш-пасташ, комсаш дикка дукхагIа яхара укх социамо оттаяь заданеш тешшаме кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбоахаш коллективашка беш бола организаторскни массово - кхетамеи болх тоабе.

Районашта чухь а эшараштa кхоачам бара хьалда боахамаш хьакъоастадеи керттерча даькъе цига баьцадаараш доахилга Iалашдеи деза КПСС Шелковской, Наурски, Надтеречни, Малгобекски, Назрановски, Гудермесски, Ножай-Юртовски, Веденски, Советски райкомашеи райисполкомашеи.

ЦхьоалагIча майна сийлениа пачхьалкхан тIаийла хинна социалистически декхарийн биъ бетта плани хане хьалха, 28 апреле, кхоачашдир Грозненски «Индпошив» фабрика бархIлагIча ателье хIамаш тегараша. Цу юхедисача шчн дийнахьа май бетта чотах цар кхоачашдир 4 эзар гаргга сомаьхьа бахача наьха заказаш. Къаьстта дика къа а хьегаш социалистически яхье хьалха латташ я. Къахьегама Шеча Байракха орден лелаю Усик Ольга Степановна, хIамаш тега мастераш Худайнабова Ирина Михайловна, Аврамова Таисия Петровна.

СУРТА ТIА: барамаш доцхар О. Усик, мастераш И. Худайнабова, Т. Аврамова.

И. ПЛИЕВА сурт.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советеи облсовпрофеи

КОТБАЬННАРАШТА СОВГIАТАШ ЛУРГДА

ДIахо йодача хана общественни нокхарий леладелга дегIадоаладара хьакъехьа Нохч-ГIалгIай АССР министрий Совета, облсовпрофа соцам бу.

1976 — 1980 шерашка районаша, колхозаша, совхозаша, нокхарий леладеча боахамий юкъарча объединенешеи нокхарий леладеча болхлошеи лелаергйолча социалистически яхьа нокхарий леладара йолча республикански контора юкъейоалаяь условеш чIоагъе.

ДIахо йодача хана общественни нокхарий леладелга дегIадоаладар духьа колхозаша, совхозаша, районаша, нокхарий леладеча боахамий юкъарча объединенеша, нокхарий леладеча болхлоша лелаеча социалистически яхьа

УСЛОВЕШ:

ДIахо йодача хана колхозашкеи совхозашкеи нокхарий леладелга дегIадоаладар духьа, модз, боалоз дукхагIа баккхар духьа, нокхарий мозаша опытеи яраца юрта боахама культурай хьувкъам алсамбаккхар духьа яьржача республикански социалистически яхье дакъа лоац нокхарий леладеча болхлоша, колхозаша, совхозаша районашеи нокхарий леладеча боахамий юкъарча объединенешеи.

1. районе 2000-нел кIезигагIа боацаш нокхарий никх а болаш Iан-бIаьстан замалахьа царех цхьаккха никх юкъера а ца боалийташ, паччахьалкхенга модзи боалози бохкара план кхоачаш а еш, хIара никхагара 25 килограммал кIезигагIа доацаш модз, 500 граммал кIезигагIа боацаш боалоз а баьккха, говарни модзи боалози дукхагIа баккхара эггара дикагIа хьокхамаш гайтача района республика Министрий Совета, облсовпрофа карара-кара лу Ше байракхи нокхарий дебадеча къаьстта доккха дакъа лаьцача болхлошта лаьрхIа 1000 сом премии лургья;

2. боахаме 150-нел кIезигагIа боацаш нокхарий никх а болаш, паччахьалкхенга модзи боалози бохкара план кхоачаш а еш Iа даккхийтача хIара никхагара 30 килограммал кIезигагIа доацаш модз, 500 граммал кIезигагIа боацаш боалоз а баьккха социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача хIара колхоза, совхоза, нокхарий леладеча боахамий юкъарча объединенена республика Министрий Совета, облсовпрофа Сийлен грамотеи нокхарий дебадеча къаьстта доккха дакъа лаьцача болхлошта 500 сом премии лургья;

3. боахаме 120-нел кIезигагIа боацаш никх а болаш, паччахьалкхенга модзи боалози бохкара план кхоачаш а еш, Iа даккхийтача хIара никхагара 25 килограммал кIезигагIа доацаш модз, 500 граммал кIезигагIа боацаш боалоз а баьккха социалистически яхье шоллагIа моттиг яьккхача хIара колхоза, совхоза нокхарий леладеча боахамий юкъарча объединенена республика Министрий Совета, облсовпрофа Сийлен грамотеи нокхарий дебадеча къаьстта доккха дакъа лаьцача болхлошта 300 сом премии лургья;

4. 120-нел кIезигагIа боацаш никх а лелабеш, Iа даккхийтача хIара никхагара 35 килограммал кIезигагIа доацаш модз, 500 граммал кIезигагIа боацаш боалоз баьккхача дикагIволча вiъ сагах хIаранена республика Министрий Совета, облсовпрофа Сийлен грамотеи 100 сом премии лургья;

5. бIаь никъ а лелабеш, Iа даккхийтача царех хIаранегара 30 килограммал кIезигагIа доацаш модз, 500 граммал кIезигагIа боацаш боалоз баьккхача дикагIволча виъ сага хIаранена республика Министрий Совета, облсовпрофе Сийлен грамотеи 50 сом премии лургья;

6. колхозашкарен совхозашкарен модз хьаэцаш къаьстта дика хьокхамаш гайтача районашкарча нокхарий леладеча боахамий зоотехникашта республика Министрий Совета, облсовпрофа Сийлен грамоташи, Iа доаккхаш хиннача нокхарашка хьежжа ахчан премеши лургья, иштта: 1000—2000 никх хиннабале — 100 сом, 2000—3000 никх хиннабале — 150 сом, 3000—4000 никх Iа доаккхаш хиннабале — 200 сом.

7. нокхарий леладераш вошийнаца, никха лаьрхIа яьча яшкаша, кхыча хиланза яргйоацача инвентараца Iалашбу нокхарий леладара йолча Республикански контора болхлоша. Нагахьа санна цар товарооборота плани боалоз кийчбара плани кхоачашъяьяле, нокхарий леладара Республикански контора начальника яьча представленега хьежжа, ахчан премеш лу республика юрта боахама министерствас;

8. нокхарий леладеча агрозоомероприятеш чакхъяхара хьакъоастаеча средствай чотах лургья уж премеш.

БОКЪОНЦА ВОЛА КУЛГАЛХО

Массазара дар санна балха ди. Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводерча каталитически реформинга установка лаьрхIа очистни сооруженеш хьалъеча сихбенна хьаухаш ба Нохч - ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-7 гIишлонхой. Шоаш хьа махкаьччингехьа хье ца луш шоашта балха тIа эшаргйола инструмент сиха хьа а нийце хьалъеш латта чоалхане гIишло йолчахьа сиха дIаболх уж. Селханехьа белгалдаьккха ховш ла царна тахан чакхдаха деза гIишлон балхаш. Иштта дола сурт хьалхашка отт цкъа пайда нийца хий цIен а даь шозлагIа пайда эцара заводе из дIаухийтаргдола блок хьалъеча къахьегаш йолча Ходухин Петр Савельевича кулгалдеча плотникий бригаде кхаьчача. Уж санна йола лоархIамеи бехктокхамеи гIишлош хьалъеча итташ долча шерашка къахьийга а цу балха тIа йоккха опыт йолаш а я Петр Савельевича кулгалду бригада. Духхьал нийслагIча пятилетка шерашка цун бригадас хьинаре дакъа а лоацаш А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе хьалъяьй очистни сооруженей цхьоалагIа блок, №№ 39, 40 йола установкаш, В. И. Ленина цIерагIча заводера очистни сооруженей шоллагIа блок. Из санна йола блок я цар хIанз хьалъеш яр а. Шоаш миччахьа къахьегаш бале а шоай цIийбала безаш моттиг нийсъялийтанц цар цIаккха а. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 125—130 процент кхоачаш а еш, нийслагIча пятилетка задани диъ шера кхоачашйир цар.

Кхы а дикагIа толамаш доахаш ба уж иттлагIча пятилетка хьалхарча шера. Биъ бетта задани ханал дуккха хьалха кхоачаш а яь дика къахьегама совгIат кийчдаьл бригада ЦхьоалагIча майна.

— Мишта вIаштIехьдоал шун иштта къахьегама толамаш даха? — хетт аз Петр Савельевичага.

— Керттердар да оаха массане цхьана тхоай коллектива къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхар.— ХIаране дика кхетабу шийна енна задани кхоачашъяра тIалатташ бола бехктокхам. ХIара бетта, декадагIа, сменагIа ритмично болх бу бригадас. Цудухьа цхьайолча бригадашка санна корзагIдаьнна паччахьалкхен план кхоачашъе гIерташ хьувза дезаш хилац тхо. Балха ханах, йолаш йолча торонех бизза пайда эцара керда-керда наькъаш лех, социалистически яхье хьалха латтарий дикагIйола опыти методаши хан-ханнахьа балха юкъекхухь. Цу гIулакхаша кердача къахьегама толамашка кхувл тхо, яхаш дувц дIахо Ходухин Петра. Иштта къахьегаш йолча плотникий бригадана СМУ-7 бригадашта юкъе эггара хьалхарчарна коммунистически къахьегама сийлен цIи еннай.

Плотникий балха тIа йоккха опыт йолаш ва кулгалхо. 30 шу дизад цо цу профессех къахьега, царех 25 шера бригадана керте латташ хьавоагIа из. Цудухьа моллагIчунна балхах лаьца де хьехар долаш, эше новкъостал де хов ва из. Бригадир волаш къахьегаш волча шерашка бIаьш болча наьха оамалаш яйзай Петр Савельевича. Дукха нийсбеннаб коллективаца товш боацаш кIома барац, болх хьабара тIера боацараш. Иштта болчарца а дувца тов къахьегама ветерана. Царча хеташ дар чакхдаргдоацилга дIахайт.

ГIишлонхой кхебеш йола пхьоале а хинна дIаэттай цо кулгалдеш йола бригада. Цхьадола шераш хиннад сона иттех плотник аз кийчвеш, яхаш дувц Петр Савельевича. ХIаьта дерригача шерашка кийчбаьраш бIаьш ба. Царех цхьабараш мугIарерча плотникагара инженерно - технически болхлошка, гIулакхерча нахага кхаьчаб. Ходухин Петра плотника балхах кхетаваь Даниленко Василий Данилович плотникий бригадана кулгалдеш ва, Выхляев Владимир Васильевич мастера болх беш ва, хIаьта Лашкарев Николай Владимирович техник - гIишлонхо волаш ва. Цун бригаде къахьегачарех нагахьа плотник вац Петр Савельевича ца кийчвеш. Шоай кулгалхочун наькъагIа къона гIишлонхой кийчбеши хьинаре къахьегаши ба бригадера къахьегама ветеранаш Тарасов Федор Константинович, Бушмакин Борис Анникиевич, Мааев Заинды, Гелагаев Iусман, Магомадов Мухьады, кхыбараш.

Ший бригадерча плотникех атта къоастлуш хилац Петр Савельевич. Берригнешца цхьана дIа а этте хьинаре къахьег. Кулгалхочо хьоккам телаш хилча болх дикагIа дIабода, яхаш дувц цо. Миччa бесса баьккха ше керте латтача коллективо толам баьккхача сагота воацачарех вац Ходухин Петр. Ший коллективаца яхье яьнна моллагIа бригада тIехьаюсаш моттиг нийсъелча сиха цига къахьега ший бригадера нах а бахийте хьалхалаттараштa тIакхею бригада. Иштта новкъостал а даь чIоагIа тIехьаюсачара хьалхаяьккхар цун коллективо Ершов Семена кулгалду гIишлонхой бригада.

Ше иштта болх беш воллашехьа а общественни балха тIа дакъа лаца ха а корайоагIа цунна. Иттех шу да СМУ-7 постройкома члена декхараш цо кхоачашду.

КарагIдийннача дикача гIулакхашка хьежжа дукха да Петр Савельевича тийнна совгIаташ. Цун наькха тIа лепаш я Ленински юбилейни медаль Социалистически яхье котваьннар» яхеи «НийслагIча пятилетка ударник» яхеи шиъ сийлен знак, профсоюза обкома союза яр а йолаш итташ сийлен грамоташ, деза совгIаташ тийннад.

Б. КОСТОЕВ.

ЧЕЛЯБИНСКИ ОБЛАСТЬ. Тюменски тайге, Магадана, Чукотка, Средни Азе наькъашка яьссаленашка бIаргаго йиш я «НийслагIча пятилетке къахьегама сийле яккхарах» яха КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК памятни знаки карара-кара тела Ше Байракхи а луш СССР ВДНХ-рча Еррисоюзни Сийлен доска тIа дIаязъьча Миассерча грузовой автомобилаш («Урал АЗ») еча Уральски объединене грузовой автомобилаш.

«Уралаш» чIоагIа я, миччахьа гIолла лелалуш, низболаш я, моллагIча хана: чIоагIа шийла е геттара йIайха яле а дика болх беш я. «Урал» яхача вездеходех 80 процент яраш паччахьалкхен дикала Знак йолаш арахец. Уж машинаш хьаеча дакъа лоац царна деталаш кийчъеча мехкарча эзар совгIа йолча предприяте. Царех йоккхагIа яраш — Лихачева цIерагIа московски автозавод, Ярославски моторни завод, Омски шинни Челябински кузнечно-прессовни заводаш я.

СУРТА ТIА: паччахьалкхен дикала Знак а телаш арахецаш йола серийни марка «Уралаш».

Б. КЛИПИНИЦЕРА сурт.

ТАСС фотохроника.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

1974 шера 18 январе араДаьнна СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ ларде а лаьцна дуккхача шерашка хьаьнала къахьегарахи къахьегаме карагIдаьннараш белгалдоахаши СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла:

ЛЕНИНСКИ РАЙОН

КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМЕ ГIОЛЛА

Климов Григорий Анисимовича — финансово-бахама отдела болхлочов.

г. ГРОЗНЕ № 1 ЙОЛЧА ПОЛИКЛИНИКЕ ГIОЛЛА

Бозырева Евдокия Алексеевнана — лаборанта.
Боброва Клавдия Гордеевнана — лаборанта.
Баташев Джалав Магомедовича — лора.
Вайнер Серафима Борисовнана — лора.
Жаркова Наталья Павловнана — медицински сестрана.
Зализная Александра Андреевнана — керттерча лора заместитела.
Ирушкина Мария Арсентьевнана — медицински сестрана.
Кравец Тамара Павловнана — лаборанта.
Кузнечикова Анна Григорьевнана — санитаркана.
Легенина Ревек Ефимовнана — лора.
Лемишева Клавдия Яковлевнана — медицински сестрана.
Мишина Ольга Максимовнана — лора.
Перепелкин Георгий Иосифовича — лора.
Полесная Лилия Петровнана — медицински сестрана.
Родина Клавдия Моисеевнана — керттерча лора.
Свиридова Александра Павловнана — рентгенологически отделене заведующена.
Техова Мария Кирилловнана — медицински сестрана.
Троицкая Таисия Тихоновнана — лора.
Ханукаева Ципа Давыдовнана — санитаркана.
Шаповаленко Анастасия Семеновнана — медицински сестрана.
Шаповаловская Елизавета Викторовнана — медицински сестрана.

ГРОЗНЕНСКИ КОГА ГIИРСА ФАБРИКЕ ГIОЛЛА

Баркинхоев Хьусен Гудиевича — болхлочоа.
Ибрагимов Султана — кузнеца.
Миносьян Мария Абрамовнана — отдела начальника.
Панайотиди Георгий Панаетовича — экспериментальщика.
Тарабрин Иван Ивановича — керттерча механика.

ГОСТИНИЦАЙ ВIАШАГIТЕХАЧА ДИРЕКЦЕ ГIОЛЛА

Абдурахманов Хафиз Идрисовича — «Чайка» яхача гостиница парикмахерске мастера.
Акимова Федосья Петровнане — гостиницай вIашагIтехача дирекце штукатура-маляра.
Петренко Лидия Мироновнана — керттерча бухгалтера.
Кудина Зинаида Митрофановнана — «Чайка» яхача гостиница йоккхагIйолча горничнена.
Касаткина Софья Матвеевнана — «Кавказ» яхача гостиница дежурни администратора.
Слесаренко Клавдия Владимировнана — «Кавказ» яхача гостиница йоккхагIйолча горничнена.
Смехнова Дарья Ивановнана — «Кавказ» яхача гостиница йоаккхагIолча горничнена.
Турчина Екатерина Дмитриевнана — «Кавказ» яхача гостиница йоккхагIйолча горничнена.
Хашева Мария Ивановнана — гостиницей вIашагIтехача дирекце склада заведующена.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакххехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный,
21 апрель 1976 шу.

ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА ГРУППАЙ ОТЧЕТНО-ХОРЖАМИЙ СОБРАНЕШКАРА

КЕРДАЧА ДЕКХАРАША ДIА МА-ДЕХХАРА

Вай республика промышленни предприятешка, совхозашка, колхозашка, паччахьалкхен учреждепешкеи организацешкеи хIанз чаккхъювлаш латт халкъа тIахьожама группайн постийн отчетно - хоржама собранеш. Халкъа тIахьожамхоша итогаш ю шера шоаш баьча балха, анализ ю производственни коллективай гIулакхашта, 1976 шера шоаь де дезачун планаш белгалъю, из шу дикалеи производства эффективностеи шу хилийтара наькъаш тохк.

Халкъа тIахьожамхоша хьинаре дакъа лоацаш чаккхъялар отчетно-хоржама собрани Грозненски района «Заря» совхозе. Собране отчетни доклад еш вай халкъа тIахьожама группа председатель, совхоза керттера экономист А. Джабраилов. Докладчика белгалдир укх шера халкъа тIахьожама органашкара отчетно - хоржама собранеш КПСС XXV исторически съездо керда доккхий декхараш хьалхашка оттадаьча хьалашка хулаш хилар, цунца дувзаденна халкъа тIахьожамхошта хьалхашка керда, бехктоккаме декхараш оттар. Халкъа тIахьожама группа председатела хоадам болаш анализ йир совхоза халкъа тIахьожама группои цуи посташеи баьча балха, тIахьожам лоаттабеча хинна кхоачамбоацараши данза дисараши гучадаьхар. — 1975 шера пачхьалкхенна 350 эзар сом зе даьд совхозо, — йоах докладчика, — из да вай балха керттера лархIа деза кхоачамбоацар, шоллагIча плана тIа мара дац хиначa зеч Iалама хьалаш бехке хилар. Совхозе хIанз а тIехь эсала пайда эц лаьттах, техниках, минеральни удобренех. Из бахьан долаш кхоачашъянза йисай баьцадаараш кхедара планаш. План 114 центнер йолаш гектара тIара 83 центнер мара чуйицанзар уж соахка.

Докладчико яь критика хьаллоацаш къамаьлаш дир дуккхачар. Къамаьл де пурам дех агронома М. Сагаипова. Шекъамаьл деш цо белгалдир тIахьожамхой, группои посташеи беш бола болх гойтара агитацеиз наха дIабовзийташ ца хилар. Цо предложени елар ерригача производственни участкашка халкъа тIахьожамхоша бу болх бувцаргбола стенгдаш кийчъе аьнна. Баьцадааращ леладеча бригада гIоначас Х. Джабраилова чIоагIа критика йир баьцадаараш чуэцача замалахь халкъа тIахьожамхой группо цний болх тесса лелабарах.

— Дукха баьцадаараш дайра кхашка ханнахьа чу ца эцаш, — аьлар цо, — хIаьта халкъа тIахьожамхоех цхьаьццхьаьнне уж довчара кIалхарлахара оарц даьккханзар.

Собране къамаьл даьча баьцадаараш леладечо М. Эльмсултановас беррига болхлой тIахьийхар кхееча продукце дикал лакха хилийтара тIехь шерра къовсам боаржабе аьнна. — Парте дикалеи эффективностеи пятилетка аьнна цIи енна иттлагIа пятилетка дIайолаяьй вай. — аьлар Марета. — Цигара хьадоагIа вайна хьалхашка отта деза декхараш а.

Цул тIехьагIа къамаьл даьча совхоза директора А. Хаджимурадова, цун заместитела Ш. Пашаева, звеньевая йолча Х. Иналовас, агрономсеменовода А. Абдурахманова дукхагIа терко йир социалистически дōалахье лораяра болх дикагIа вIаштIехьбаккхара, балха сахьатех бизза пайда эцара деша.

Собране тIайицача решенетIа керда хержа халкъа тIахьожамхой группа декхарийла яьй производстве пайда эцанза йиса тоpонаш гучаехара, продукци дика хилийтара, цунга дIалодар лохдара тIехьа лоаттабу къовсам чIоагIбара. Халкъа тIахьожама группа председателалла юхахержар А. Джабраилов.

Х. ИСАЕВ,
КПСС Грозненски райкома инструктор.

КПСС XXV съезда решенеша дегаш айлаь къахьегаш бола Карабулакски химически реагентий завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхера нах балха тIехь доккхий толамаш доахаш накъа баьхкар ЦхьоволагIча майна. Бий бетта план лоархIамегIа долча хьоккхамашта дика тIехккоачашъяьй.

Предприяте кулгалхоша, общественни организацешта керте латтараша каст-каста беседаш ю болхлошца, хьалхашка латта декхараш кердадоах.

СУРТА ТIА: завода парторганизаце секретарь аргIанара беседа еш ва цеха болхлошца.

С. ХАКИЕВА сурт.

Веданарча культура районни цIен библиотека читальни зале Инасаламова Заргана заведующи йолаш болх бу 6 шу да. ХIанз Заргана ший балха тIа керттера теркам тIабахийтаб парте XXV съезда решенеш а царца дувзаденна хьалхашка латта декхараш а къахьегамхошта дIадовзийтара.

СУРТА ТIА: Инасаламова Заргaн.

С.-Э. ШАХИДОВА сурт.

КЕРДАЧА ХЬАЛАШКА

Вай республике централизаци ярца эргабаьккха тоабеш латт библиотекай болх. Цо дикка аттача доаккхаргда библиотекай гIулакх — политически профессиональни лакха кхетам бола болхлой а болаш бIарчча библиотечни учреждениеш вIашагIйоххаргья, литература эцара а ерригача книжкай фондех пайда эцара а шерра торонаш хьaелларгья, таханарча замо дIа ма-деххара справочно - информационни служба вIашагIйолларгья, къахьегам Iилман ларда тIа баккхар шерра доаржадергда. Цу дерригне цхьана хьайнача библиотекараша беш болча идейно - кхетама балха боарам дикка лакхбу.

Централизаци ярца цхьана дикка тоаеннай библиотекай материальни база а. Иштта центральни районни библиотеке тайп - тайпара техникеи каьхаташта дуккха а экземпляраш кепетта аппараташи я. Йолаш я укхаза филиалашка сихха литература дIакхоачийта а дешарашта гIулакх ду а библиобус а. Дукха теркам тIабахийтар тха библиотека болхлоша книжкай фондаш вIашагIйоххара гIулакх тоадара а. Центральни библиотеке лаьрххIа вIашагIъеллар комплектоване отдел. Ала деза литература централизованно хьаэцаро а тоаяй фондай состав, книжкаш библиотекашка дIакхачара ха а дуккха лоацъяьй. Хьалха юртарча библиотекашка керда литература бетта цкъа мара кхухьаш хиннадеце, хIанз уж шозза кхухь.

Шеко йоацаш централизаце ярца централизовани районни библиотека болхлой боахи бехктокхами айбеннаб, иштта методически центри керттеъяри хиларца лакхбеннаб центральни библиотека лоархIам а. Филиала болхлоша шоашта эшар дIадех центральни библиотекагара, шозй балха тIа нийслуча кхоачамбоацарех, хьалонех дувц. Хьалха хинна хIама дац из. Филиалашка тоеннай къахьегама дисциплина а, заведующеш дукхагIа теркам тIаахийта баьннаб дешараш гIулакх дара организационни дешашта.

Чакхъяьнна КПСС XXV-гIа съезд бехктокхаме экзамен хилар библиотека болхлошта. Района библиотека болхлоша къаьстта шерра пропаганда ю марксизма - ленинизма теорех йолча материалашта, коммунистически общественни гIулакхех, керда саг хьахилара советски наьха вахарах, коммунистически партеи советски паччахьалкхени арахьарча политиках дувцача книжкашта.

Политически книжках дика пайда эцаш болх бу Дола-Коарча (заведующе Х. Алероева), Кердача Редантерча (Ф. М. Льянова), Вознесенскерча (А. В. Кожемякина), иштта городерча а филиалаш. «Парте планаш — халкъа планаш», «Ленински наькъагIа», «Дагалаттар кхоачашдета — керда гIа», «Вай планий доккхийча хIамаша дог гIоздоаккха», «10-гIа пятилетка — керда рубеж», «КПСС XXV-гIа съезда решенеш — вахаре» — иштта я коммунизм хьалъеча коммунистически парте кулгалдара лоархIамах, ленински къаман политика котъялараx, халкъашта юкъера доттагIалахи вежарашха долча гIулакхехи, 10-ча пятилетка задании социалистически декхараши кхоачашдара производственни коллективай хьинарехa къахьегамах дувцаш чакхъяьнна мероприятей темаш.

Массанена а хозахеташ чакхдаьлар Вознесенски филиале КПСС XXV-ча съезда хетадаь «Дай къонахчал хьайча тIехьале е хьаэца» яха дагахьара журнал.

Иштта кIоаргга чулоацам болаш яр Дола-Коарча культура ШагIа чакхъяьнна «Ладувгlа, бIухо, ладувгIа, салте!» яха сайре. Библиотека болхлоша сайрене хьийхабар Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIемь ветеранаш, Я. Д. Гуноев, Х. Солтукиев, мари сесаги ГуноевгIар, А. Алероева, иштта кхыбараш а. Царна юкъе могIашлой, десантникаш хиларца гулбеннараштa дувца а дагалаца а дукха дар ветеранийн.

Царга моаршал хатта баьхкабар № 7 йолча школа пионераш, «ЙохаргIоацеи легендарнни» яха литературно - музыкальни композици гойтар цар ветеранашта, царна дезадена иллеш даьхар.

Цу тайпара мероприятеш каст-каста чакхйоах района библиотекашка.

Атеистически кхетам балара балха а тайп-тайпара формаш юкъехкхуь библиотека болхлоша. Бахача наха коммунистически кхетам балара болх дика вIаштIехьбаьккха лелабу СоагIапчарча (заведующи Л. Коргоева), Дола-Коарча (Л. Алероева), Йоккхача Ачалкхерча (Л. Бязиева), иштта кхытар филиалашка. Библиотекера дешa книжка кхухьача хIараена къаьстта болх бу укхаза. «Ислами къаман традицеш», «Таханарча ислама идеологи», «Художественни литературе дыгучабаккхара», «Къайленаш кара Iилман дуне чу» — иштта йолча темаех чакхъяьхай цу библиотекашка дуккха наха дакъа лоацаш хинна мероприятеш.

Районе хIанз юкъедоладеш да наха болх беча, дешача моттигашка книжкаш дIателара гIулакх. Из дика гIулакх дIадоладьрех я Р. И. Магулина заведующи йола № 1 йолчa филиал, Вознесенски станица филиал (Н. В. Кожемякина), № 1 йола берий филиал (Т. Бражниченко), иштта кхыбараш.

Айхха бувзам лоаттабу библиотекай болхлоша юрта боахама къахьегамхошца а. Царна лаьрхIа чакхйоах беседаш, производства хьалхалаттараша вIашагIкхетараш ду, книжкай выставкаш кийчъю, дувц 9-ча пятилетка итогехи 10-ча пятилетка хьалхашка оттадаь ча декхарехи.

КПСС XXV-гIа съезд чакхъяьйнача тIехьагIа культура болхлоша шерра пропаганда ю съезда материалашта. Дола-Коарча библиотека болхлоша кийчдаьд «КПСС XXV-ча съезда материалий» истол, «Съезда решенеш — вахаре», «Деррига а сага духьа, деррига а советски халкъа духьа» яха выставкаш, «Тахан из хьалха я» яха плакаташ.

КПСС XXV-ча съездо доккхий декхараш хьалхашка оттадаьд библиотечни болхлошта. Цо декхарийла ду тхо хьалхагIчул а дикагIа, тхоай низ, хьинар ца кходеш къахьега. Из кхоачашдара а съезда решенеш шерра наха дIайоазийтара а тIабергзабе дага ба тха района библиотекараш шоай беррига болх.

М. ТЕБОЕВА,
МагIалбикерча централизовани библиотека директор.

СОВЕТСКИ ЭСКАРЕ ГIУЛАКХ ДАР — СИЙЛАХЬ ДЕКХАР

Герзашцарча Низий мутIарашка гIулакх де вахар советски наьха бехктокхаме гIулакхи сийлеи декхари да. ТIабеха дикка ха хьалха из сийлен декхар кхоачашде кийчлу кагий нах шоаш. Из кхетадеш а да. Вай ханарча эггара дикагIча, кердагIча герзацеи тIема техникацеи Iолашдаь вай Герзашцара Низаш советски наьха машарера къахьегам лорабери дерригача дунен юкъарча машара чIоагIалеи я. Из бехктокхаме декхар кхоачашдара хьалхе а морально а физически а шоаш кийчо е еза кагирхоша.

КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева XXV-ча съезда Отчетни доклад еш кхетам балара балхах дувцаш вай эскаре гIулакх дара лоархIамах аьлар: «Кагий нах салтий дезале боагIа, цхьаккха а вахара хIама ца ховш. Эскаре чIоагIа дисциплина, дика оамал Iомаяь, технически, профессиональни знанеш йолеи политически кийчбеннеи нах хиле цIабоагIа уж».

Шоай къонгаш эскаре бохийташ советски наха йоакхо ю шоай къахьегамах хьахиццар массаза а тешаме лораде хилийтара. Бакъда, денал, дисциплина, иштта кхыйола дика оамал а Эскаре вахача ши-шегIа хьахул аьнна хетилга нийса дац, уж хьахилийтара хьалхе а кийчо е еза.

Цу даькъе нийса гIулакх ду вай республика Ачхой - Мартановски Заводскойи районий партийни советски организацешa, тIема комиссариаташа. Цар хургвола бIухо кийчвелга дIадоладу из эскаре вига тIахьехa дуккха ха хьалха, вешта аьлча тIахьехама участке из дIа ма - язвинге а. Масала, Заводской районе приписной свидетельстваш предприятешка, школашка, иштта кхыча организацешка райвоенкомата эпсараша, тIемен къахьегамеи ветеранашa торжественно дIател.

Цу районашка вIашагIа а ехка, болх беш я кагирхой Советски Эскаре бахийта кийчбу гIоннa йола комиссеш. Цу комиссешта кулгалдеш ба Ачхой - Мартановски районе КПСС райкома секретарь нов. Эдисултанов, Заводской районе КПСС райкома хьалхара секретарь нов. Бабиков. Из да районий партийни организацешa эскаре бахийта кагирхой кийчбара йоккха йоакхо еш хилар.

Комиссешта юкъе ба цIи хеза нах, Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIем тIа дакъа лоацаш хинна отставкеи запасеи бола эпсараш, масала, полковник Новиков, подполковникаш Стрельцов, Степанов, кхыбараш. Цар каст - каста хургболча бIухошца «Эскаре гIулакх дар — массане юкъара декхар» яхача СССР-а Законах, вай халкъо тIем тIа гойтача турпалерча гIулакхех дувцаш беседаш ю, къонахчала урокашка хул, кагирхоша ГТО норма дIаялара тIахьожам лоаттабу, дарбана профилактически болх вIаштIехьбаккхара дешаш къестаду.

ТIема комиссараш Т. С. Лекови В. С. Дроздови каст - каста хул призывникаша болх беча предприятешка, колхозашка, совхозашка, школашка. Ачхой - Мартановски райвоенкомата болхлоша моттигерча радио чу гIолла бIухочун декхарех дувцаш къамаьл ду, «Ленинизма байракх» цIи йолча районни газета тIа «иштта гIулакх ду мехкахоша» яха рубрика лелаю.

Заводской райвоенкомата тIема сийлен цIа дика кийчдаьд вай Герзашцарча Низий тIема наькъах, вай республикера бахача тIемен политически кийчон отличникех, района а города а къахьегамхошта карагIдаьннарех, эскаре гIулакх де кийчлучарех дувцаш йолча гойтара агитаца.

Цхьа стенда тIа вувц шиноша ДукаевгIар Висхи Вахел. Эскара цхьан даькъе гIулакх деш ба уж. Шаккхе а тIемен политически кийчон отличникаш а ба. Командоваче уж боккъонца бола патриоташ хьалкхебарах даьшка баркал дайтад.

Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIем тIа шоай цIий Iоъахийтарий, хIанз Даьхен материальни рузкъа лебадеш мехка оборонни низ чIоагIбеш боахкарий къонгаш — вай республикера эскаре гIулакх де баха кагий нах иштта дика болаш чIоагIа хоза хет.

Ачхой - Мартановски районе вахаш ва Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа хинна Собинов Павел Иванович. Тахан а гIехь лесхозе болх беш ва из. Цун къонгаш — Николай эскаре гIулакх а даь цIавенав, хIаьта Виктор хIанз сержант болаш гIулакх деш ва.

Малав Ачхой - Мартановски районе «Лермонтовский» совхоза звеньевой Матаев Берс ца вовзаш. Даьхено цун къахьегама боккха мах баьб — Ленина орден, Къахьегама Цеча Байракхеи «Знак Почетеи» орденаш еннай. Цун воI — Бауди даь традици дIахо а хьош, тIемен политически кийчон отличник волаш Советски Эскара мугIарашка гIулакх деш ва.

Заводской районе вахаш ва № 64 йолча мехколонна электролинейщиктий бригадир Ежиев Зелимхан Солсаевич. Дика да а къахьегамхо а ва из. Цун воккхагIвола воI Бахьауддин дукха ха йоацаш эскаре гIулакх а даь цIавенав, хIаьта эскаре ваха кийчлуш ва шоллагIа вола СаIид.

Цу тайпара, шоай даьй боккхагIа болча вежарийи дика традицеш дIахо дегIа а йоалаеш Советски Эскаре дика гIулакх деча кагийча нахах дукха масалаш доаладе йиш я.

ХIанз тIахьехаш бола кагий нах хьагучох дийша, физически кийчбенна ба. Цар тешаме лораергья вай Даьхе, советски наьха маьрша къахьегилга.

В. ПОСТНИКОВ,

Агрометеоролога белгалонаш

ХАОТТАМИ ДIАЮВ ХIАМАШИ

БIаьстенга низ болаш боагIа. Iалам тоалу ха хьатIаэттай.

Йоачашта камаьршагIа хул апрель бетта тIеххьара ши кIира. Халкъа юкъе оалаш да: «апрелерча догIай мах — дошона нийсса ба». Из нийса а да. Апрель — хIамаш дIаюв, керттера юртбоахама культураш тIайоалеи дегIайсагIеи ха ма-йий.

Апрела тIеххьарча шин кIирагIа республика территоре доккхагIйолча даькъа тIа 15 миллиметргара 30 миллиметрга кхаччалца, лоаман районашка 48—50 миллиметр йоачаш хиннай. Ужжал йоачаш центральни къулбехьарчеи районашка боарама гаргга я, къилбаседехьарча районашка боарамал кIезигагIа я. Цигарча хий дехкача лаьтташка хий дилланза даргдаш.

Укх тIеххьарча деношка дехьарча а сехьарча а районашка хулача йоачаша лаьттанцара тIоадал алеамйоакх, кхашкара юртбоахама культураш дегIадара хьалаш тоалу.

Гурахьа дийна ялаташ хIанз дукхагIа йолча районашка дакача хьал тIа а долаш дIахо дегIаухаш латт. Гурахьа дийнача ялаташа хIанз массе мелте лорд хийцай, хьалгаш лакхлуш латт. Хьувкъам лакхагIа кхебара эггара бехктокхамегIа йола ха хьатIаэттай — канаш ду а фийг лата а ха. Дуккхача шерашка юкъера лаьрхIача хинначарна гаргга йолча хьанашка дегIаух гурахьа дийна ялаташ, хIаьта дIадахача шераша кийсйича кIезиг-дукха хьаеннай — 7—10 ди. Гурахьа дийна ялаташ хIанз 30—35 сантиметр лакхденнад.

ДIайхача деноша новкъостал ду лаьтта кIоаргга дика дIоахдалара. Укх тIеххьарча деношка лаьттан тIагIолларча итт сантиметр сомача тIоан температура 14—17 сантиметр я. Цу тайпарча температуро Iалашлу ялаташа дегIадараи хIанз республикерча деррига боахамаша дIаюваш латта хьажкIаш дика гIаялараи аьттув болаша. гIа дола хьалаш. Хачаш тIехьа а ца йоахаш, пайда эцанза баргбан хIанз дийлхача догIаех. ДIахо эггара дикагIа дегI дахьаргда май хьатIаккхачале тIадийнача ялаташа.

Мая хьалхарча шин кIирагIа кIезиг-дукха моохаш я йолаш декъа деноеш аха мегаш хилар теркал дича, хьажкIаш дIае гоайой, деккъача лаьтта дувша тарлу фийгаш.

ХIанз тика аьттув бола хьалаш нийсденнад йовхал дукха езаш дола баьцадараш кхай тIа дIадогIара.

Цхьатарра зиза тохаш латт сомий бешамашта. ГIоо ялла кхерамe температура юхлургья аьнна хеташ хIама дац.

Л. ТОЛСТОКОРЕНКО,
инженер - агрометеоролог.

РСФСР СБОРНЕ—ШИЪ

Дукха ха йоацаш городе Иванове чакхъялар дешархой XIV-ча Ерригроссийски спартакиада зачетагIа лоархIаш йола бокса летара яхьаш. Цига яхь лоаттаеш вар Российски Федераце областашкара, краяшкара, автономни республикашкара шн бIаь къона спортсмен.

Хьалхара моттигаш яьха вай мехкахой Гакаев Салмани Лабазанов Даниилбеки РСФСР сборни командана юкъебахаб.

Я. РОЗИНА.

Доазол дехьара

Социалистически Монголера хоамаш

IАЛАМ ЛОРАДАРА ОБЩЕСТВО

Iалами гонахьенаши лораяра Общество вашагIъеллай Монголе. Общества Центральни Совет хержай. Цун председатель ва МНРП ЦК Политбюро член, МНР Министрий Совета председатела хьалхара заместитель Д. Майдар.

Флорей фаунеи Iалаьмате дукха а массе тайпара а я Монголе: ши эзар совгIча тайпара лаьттах тIайоала га-баьцовгIа, 180 тайпара гаргга садоалла хIамеи оалхазараши, промыслови лоархIаме дола 20 совгIча тайпара чкъаьрий. Укхаза да акха никал, гобийски ча, кулан, Пржевальске говр санна дола наггахьа мара доаца хьайбаш.

Общества — ший лоIамеча дуккхача общественни организацей керттера декхараш да МНР Iалама ресурсаш лораяр, царех пайда дикагIа эцара тIахьожам лоаттабар, гонахье бIехьъярца къовсам лоаттабар, Iалам лорадарах дола закон наха дIадовзийтар.

КЕРДА ФАБРИКА

УЛАН-БАТОРА яйгача индустрена IотIакхетаргья аьхингах шера миллион хIама арахеца лаьрхIа трикотажни фабрика. Цу чу оттаергья Советски Союзеи вежарашха долча кхыча мехкашкеи хьаяь оборудовани. Экономисташа лаьрхIад, фабрика хьалъярга дIадахийтар шу далалехьа юхаметтаоттаргхилар.

АВТОСЕРВИС — НАЬКЪАШКА

Сихха дегIаух Монголе автомобильни транспорт, хIаьта цунца цхьана шерлу автосервиса предприятей сеть. Дукха ха йоацаш решени тIайицай нах бахача моттигашка хIараяр 1500 автомашина лаьрхIа 25 станци хьалъе, хIаьта керттерча автомагистралашка — хIанзарча оборудованеца кийчъяь, технически гIулакхаш ду наькъашта йистера станцеш.

(АПН).

«ЯВА», «ТАТРА», «СХЗ», КХЫЯРАШ

Укх шера миллионага кхоачаргья Чехословаке Советски Союза йоахкийтаргйола мотоциклаш. «Мотоков» яхача арахьарча торгови предприяте коммерчески директора Альберт Мохилас Прагерча АПН корреспондента А. Диердиенкона ше интервью луш дийцад:

— Эггара хьалхара мотоциклаш ткъаь итт шу хьалхагIа яхьийтар оаха СССР-е. КховэткълагIа шераш долалуш кагийча серешкара йоккхийча партешка даьлар тхо — шера 40—50 эзар мотоцикли мопеди. Соахка 60 эзар «Ява» кхаьчай советски мотолюбителашка, хIаьта укх шера «Явашта» IотIакхетаргья Страконицерча заводо арахеца 20 эзар совгIа «СХЗ» яха мотоциклаш.

«Мотоково» айхха бувзамаш тессад советски арахьарча торгови объединенешца. Советски Союзера оаха ийо легковой автомобилаш, велосипедаш, автокранаш, къаьсттача гIулакхашта лаьрхIа машинаш, торфораш, комбайнаш, езайоккха грузовикаш. ХIаьта царца хувцаш юхаухийт мотоциклаш, «Татра» яха грузовикаш. Волжски завода автомобилашта оатхалаш, кIезигагIа низ бола тракторaш, хьайбаш леладеча фермашта оборудовани. СЭВ-а Дунеи халкъашта юккъерча инвестиционни банко финансировани еча Копршивницерча автозавода реконструкци яь яьннaчул тIехьагIа СССР-еи кхыча социалистически мехкашкеи йолха «Татраш» дуккха а дукхагIа хургья.

Миллион кхоачашъеш йола мотоциклаш езъеш дIалургья укх шера аьхки «Мотокова» выставка хьаелларгйолча Сокольники яхача московски парке. Цига оаха гойтаргья велосипедашкара яьнна грузовой автомобилашка кхаччалца йолча тхоай экспортни продукце шерра ассортимент.

СССР-ерча чехословацки мотоциклашта деш дола технически гIулакхаш шерде лерхI оаха. ХIанз тха «Яваш» бIаргаго йиш я массанахьа а, кхыметтел Петропавловск-на-Камчатке а. Советски Союза ерригача территоре тIа сервис вIаштIехьаккхар атта гIулакх дац. Цхьабакъда уж халонаш дог гIоздоаккхаш я ала мегаргдолаш я: тха машинаш чIоагIа сий деш хилар бакъдар мара кхы хIама дац цар. Массехк шу даьннад чехословацки машинашта ремонташ е Iомабу центр Киеве болх беш йола. Цу тайпара центр хьайийллай Каунасе а, кхы а цаI хьалъеш латт Краснодаре.

Массехк шу да «Ява» яха мотоциклаш йолаш барий слеташ СССР-е ю. «Ява» доттагIий клубаш» оалаш ярий ткъо совгIча викало слегаш йолча хана яхь лелаю лалла хара говзагIа малагIа ва, цIи ювзенчаьтар IодогIеи дикагIа хьанна хов хьожаш, машинашта гIулакх дареи эксплуатаци яреи опыт дIа-хьа эц. Чехословаки йовзарий конкурсашка дакъа лоац. Цу тайпара вIашагIкхетараш вIаштIехьа а доахаш, вай халкъашта юкъера доттагIала юкъмоттиг чIоагIъе, цхьача леладу гIулакхаш кIоаргде гIерт «Мотоков» эггара хьалхарча аргIанна.

А. ДИЕРДИЕНКО,
АПН соб. корр.
Прага.

Бокъо йоацача дунен тIа

ДОГ ДОАХИЙЛА ЯЙЧА...

КIезиг-дукха ахчилг а даькха, из шоай дезалашта дуача хIаманна дIадахьийта йиш хургма ярий аьнна хеташ Грецера ФРГ-е баьхкаб болхлой Иорданис Филакоси Димитриос Сервудокиси. Цхьа ха хьалхагIа из догдоахийла къулбехьеневропейски мехкий хьабе болх боацараштa юкъе чIоагIа тоайора доазол дехьарча дарегIа балха низ тIаувзаш болча малхбузенгермански фирмай агенташа.

Тройсгоре Флика индустриальни концернана чуйоагIача «Динамит Нобель АГ» яхача компане химически заводе массехк шера болх баьб Филакосеи Сервудокисеи. Химически реакцей аргIанара цикл чакхъяьнначул тIехьагIа уж Iалаьмате йоккхий автоклаваш цIенъе йийзай цар. ХьалгIетта дохьаж доалла Iы дийнахьа массехк сахьата кер чу чуийзай цар, маскаши хьамча кулгайохкоргаши йоацаш болх а беш. «Кара дац» яхаш бахьан а доахаш, дегI лораду барзкъаш болхлошта дала туташ хиннаяц администраци. Юххера а лораца социам баьб шинна а болхлочоа дохьаж доаллача газех чIоагIа отравлени хиннай аьнна. Кхы вIалла а болх булургбоацача баьннаб уж.

«Оаха дог мел даьхар дайнад тха, — гIайгIа йолаш хьакхайкадаьд Сервудокиса «Дойче фолькцайтунг» яхача газета корреспондентага. — ФРГ-е тхо даьхкача хана унахцIена дар тхо. Тройсдорферча заводе шортта ахча даккха йиш я яхаш къарлора тхона, цхьабакъда из болх мел кхераме ба хьоахадеш дацар. Со дог тийша ва «Динамит - Нобела» дай хIанз тхо шоашта качара даха гIерташ хиларах.

Тройсдорфе хинна хатар — ахча даккха моттиг лохаш Турцера, Грецера, Италера, Испанера, кхыча мехкашкара ФРГ-е баьхкача болхлошца малхбузенгермански къахьегама рынке бокъо йоацари дискриминаци лелаеш хилар къьгга хьахьокхаш дола масал. Из дискриминаци къьгга хьахьокхаш дола масал да хIанз кхыча мехкашкара тIабаьхка дуккха болхлой дIабоахаш хилар а. Предпринимателаша, капиталистически мехкашта экономически кризис чуеннача хьалашка производство лаьгI а еш, эггара хьалхарча аргIанна чура аракхувсараш уж ба. Болхлой дIаййбеча федеральни ведомства кепатеха араяьхача даннешка хьежача, ФРГ предприятешка болх беш бола кхыча мехкашкара тIабаьхка болхлой укх тIеххьарча шин шера 18,3 процент кIезигбеннаб.

Билефельде нийъ буллача къахьегаш воаллача итальянски болхлочо «Хандельсблат» яхача газета корреспондентага хьакхайкадаьд, малхбузенгермански подрядчикаша шеи ше санна бола кхыча мехкашкара баьхка эзараш болхлой кхыи «шоллагIча сортах бола нах» лоархI аьнна.

«МоллагIа бахьан нийсделча, сога оал: хьо шоайнига дIа цIа водаре бакъахьа вар», — аьннад «Франкфуртер альгемайне» яхача газета ше интервью луш Турцера ФРГ-е веначa Кенан Календера.

В. ВИНОГРАДОВ,
ТАСС корреспондент.
Бонн.

1 МАЙНА ХЕТАЯЬ ГРОЗНЕ ХИННА КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕМОНСТРАЦИ

Трибуна тIара цIей даьккъала дувцаш моаршал хоатт Грозненски производственни швейни объединене къахьегамхошка. ХIамаш тегараштa бе доахкача лозунгаш тIа белгалдоаккх СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химкомбината коллективо «ХIара балха денна — дикала Знак» аьнна дIаболабаь болам шерра хьаллаьца шоаш къахьегилга.

КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра шоаш низ, хьинар кходергдоашилга хьагойтар ЦхьоалагIа май дезде баьхкача экспериментально-механически «Автоспецоборудованне» яхача опытни, ремонтно-механически заводий къахьегамхоша.

Ленински районе кIезига яц яйгача, моттигерча, кхачан промышленноста предприятеш. Халкъа вахаре хIара денна яхар санна эшаш дола товараш, кхачан продукташ дукхагIа кийчъелга шоай керттера декхар лерхIачар лакха социалистически декхараш тIайица къахьег. Цу даькъе дукккачар дика каьннилга гуш дар демонстранташта бе даьхка рапорташ. Иштта, консервни заводо 113,6 процент кхоачашъяьй биъ бетта задани, хIаьта молкомбината къахьегамхоша 27 апреле хоам баьб план кхоачашъярах.

Дувца, хоастаде мегаргдола дукха дика гIулакхаш карагIдаьнна шоай дезача цIейна накъабаьхкаб района дукккача транспортни, гIишлошъеча, бытови гIулакх лоатталеча предприятей къахьегамхой а.

Республика дукккача кадраща кийчъеш я Нохч-ГIалгIай пачхаьлкхен университет. Хоза товш кийчбенна, чIоагIа дегаш гIоздаьнна болаш майда тIа бова дукккача къамех бола студенташ.

Трибуна тIара: «Сийле хийла ленински комсомола — вай мехка коммунизм хьалъерий мугIарашка хьалха латтача стряда!» аьле моаршал хоатт царга.

Мехка дукккача миIингашка хинна ца Iеш доазол арахьа а шоаш дика специалисташ бола дIагойтад Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта институт чакхъяьхача эзараш болча наха. Шоаш дIахо йодача хана дикагIа дешаргхиларах, професси кIоарга караерзаергхиларах тешам а луш эррига майда хьалаьца IотIехбувл хургбола мехкдаьтта технологаш, промысловикаш, гIишлошъераш, геологаш, механикаш, кхыбараш. Ленин, парти, комсомол, доттагIал, машар хестабеш кийчъяь я цар колоннаш.

В. И. Ленина цIерагIча майдан тIа кхоач Заводской района къахьегамхой колоннаца хьалха боагIа «ХIара балха денна — дикала Знак» яха инициатива дIайолаяьча СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината болхлой. Укх шера хьалхарча квартале СССР мехкдаьттаи химически промышленноста министерства предприятешта юкъе яьржача Эррнгсоюзни социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай цар. «Даькъала хилба социалистически яхье коттбаьнараш» яха дIайха дешаш да трибуна тIара хьахозаш. КПСС XXV съезда сийна яьржача яхьа итогех КПСС Нохч - ГIалгIай обкома Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома памятни знак еннай цунна.

Арахеца продукци дикагIа хилийтара даькъе а башха-дика толамаш доахаш ба химикаш. Комбинате арахецача ялх продукцена пачхаьлкхен дикала Знак еннай. Уж толамаш доахача хьнаре къа а хьегаш белгалбаьнначарна ЦхьоалагIа май дездеча деношка правительственни совгIаташ делар. Царех ба машинист А. И. Матюхина, аппаратчица Н. Н. Кулакова, кхыбараш.

Химикашта тIехьа боагIа районерча предприятешта юкъе хьалхалаттачарех йолча «Чечингстройтранс» производственни автотранспортни объединене болхлой. Парте XXV съезда сийна яьржача яхье къаьстта дика толамаш дахарах цунна а елар КПСС обкома, Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Памятни знак. Цу дезача совгIата жоп а луш ханал хьалха биъ бетта задани кхоачашъярца къахьегама совгIат кийчдир цар ЦхьоалагIча майна. Планал совгIа дIа-юха бихьаб 65 эзар тонн мухь. Дезача цIейна иштта накъабахкарах чIоагIа дог гIоздаьнна, иллеш доахаш боагIа транспортникаш. Шоай новкъосташта хьокхам телаш хьинаре къахьегаш хIара сменагIа нормаш 130—140 процент кхоачашъеши ба водителаш И. Е. Адсаламов, В. П. Акулов, кхыбараш.

«Даькъала хилда ЦхьоалагIа май» яхача дег тIара доагIача дешашца трибуне латтараша моаршал а хетташ В. И. Ленина цIерагIча майдан тIа кхоач бIаьстан цIейна шоаш кийчдаь къахьегама совгIаташ гойташ транспаранташ, лозунгаш дахьаш боагIа, «Грознефтехим» института Iилмахой, Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологаш, Грозненски энергетикаш, «Грознефтехимзаводы» объединене кхыча предприятей мехкдаьтта чакхдоахараш, Заводской района гIишлонхой, кхыча организацей болхлой.

Цу предприятешка ба массайолча коллективаша доккхал а деш, царгара масал ийдеш бола нах. ЦхьоалагIа май дездеча укх деношка ийслагIча пятилеткагIа хьинаре къахьегарах правительственни совгIаташ делар Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода оператора Э. А. Тарасована, слесара И. Абдурахмановна, № 43-3 йолча установка начаьника И. Н. Волиняковна, «Грозэнерго» ТЭЦ-2 мастера Л. Д. Ивановна, «Грозэнергоремонт» ремонтно - наладочни предприяте крана машиниста М. И. Губановна, кхы дукккачарна.

Трибуне латтараша дезача цIейца даькъала а бувцаш В. И. Ленина майдан тIа кхоач Старопромысловски района къахьегамхой. Района эмблема тIа сийрда лепаш я дикала Знак. Цо хьаьхьокх Грозненски химикаша дIайолаяь инициатива хьал а лаьца «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа цар къахьегаш хилар.

Старопромысловски района предприятешта юкъе хьалха боагIа «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахой. Зизашца, цIеча байракхилгашца ега я управлене къахьегамхой колонна. Тахан къаьстта чIоагIа дог гIоздаьнна дезду цар бIаьстан цIей, хIана аьлча биъ бетта планал совгIа 5200 тонн «Iаьржа дошув» а доаккхаш накъабаьхкаб уж цу дезача денна. КПСС Нохч-ГIалгIай обкома, Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Памятни знак еннача юкъе я из.

ТIехдика къахьегаш накъабаьхкаб ЦхьоалагIча майна Старогрозненски бурув тохара балхий управлене бурувдеттараш. Республикерча лаьттан ченаш теккараштa юкъе эгтара хьалха, 10 апреле, кхоачаьяьй цар бурув тохара биъ бетта план. Иштта къахьегарах КПСС Старопромысловски райкомеи райисполкомеи карара кара тела цIе байракх еннай царна.

Мейбаь ког ловзаш, гIоздаьнна трибуна хьалхашка кхоач «ДикагIвола наставник» яха дешаш тIадола юкъагIа хьерчаш шера ленташ дола къахьегамхой. 150 бIаь совгIа саг ва уж. Шоай опыт дог раьза долаш дIа а луш башхадика къона тIехье хьалкхееш бараш ба уж.

В. И. Ленина майдан тIа гIолла паI шоллагIчоа тIехьа тIехйоал района промышленни предприятей, гIишлошъечеи транспортнии организацей, культурно-бытови учреждений, кхыча организацей къахьегамхой колоннаш. Беррига а чIоагIа дог гIоздаьнна ба. Из тамаш а яц. Духхьал укх тIеххьарча шерашка укказа хьалъяьй 7 керда школа, профтехучилище, поликлиника, больница, библиотека, кхыяраш. Цар тешал ду къахьегамхой шоай района сий лакха лоаттадеш хилар.

Массаза санна района къахьегамхой колонне деш халхараш а долаш, иллеш а доахаш боагIа болгараш. Цар бераша зизаш лу трибуне латтараштa. «Даькъала хилда Советски Союзан Болгарении юкъера доттагIал!» яха дIайха дешаш да трибунера хьахозаш.

Иштта цIей дездеш хоза кийчъенна йоагIа «Грознефть» объединене СМУ гIишлонхой, района хIамаш тегарий, газ чакхйоахача завода болхлой, политехнически техникума дешархой, кхыбарий колоннаш.

Грозне хиннача къахьегамхой демонстраце дакъа цIаькха а хьахьеккхар партенеи халкъаи юкъера йохаргйоаца цхьоагIо парте XXV съезда решенеш кхоачашъе шоаш кийча хилар.

* * *

ЦхьоалагIча майна хетаяь демонстраци чакхъяьлча Грозне бийса яхала салоIаш хилар паркашка, скверашка, бульварашка, клубашка.

С. КОТИЕВ,
Б. КОСТОЕВ,
С. МАЙСИГОВ,
Ю. ЧАХКИЕВ.

СУРТАШ ТIА: Грозне I мае хинна къахьегамхой демонстраци.

И. ПЛИЕВА сурташ.

ЦIЕЙ ДЕЗДЕШ Я РЕСПУБЛИКА

Малгобек

Къахьегамхой доккхача цIейна — ЦхьоалагIча майна хетаяь митинг а демонстраци а хилар селхан мехкдаьттахой городе Малгобеке. Цlейга хоза кийчъеннача города керттерча майдане Iуйрийна 10 сахьат доаллаш гулду демонстрантий колоннаш.

ЦхьоалагIча майна хетаяьча митинге района къахьегамхой цIейца даькъала бийцар Малгобекски горисполкома председатела К. Т. Яндиева. Митинг чакхъяьнначул тIехьагIа дIаболаелар района къахьегамхой демонстраци. Из хьайийллар шоай лакхъенна, спортивни говзал гойташ йоагIача района физкультурникий колонна. Царна тIехьа боагIа массане а лоархIаши сий деши бола парте. Сийлахь - боккхача Даймехка тIема. къахьегама ветеранаш. Майда сийрдаьлча санна хет байракхаш, транспаранташ, шоаш кийчъяь тайптайпара макеташ яхьаш йоагIа дешаохой колонна гучаяьлча.

Района предприятешта юкъе кхычарел хьалха боагIа пятилетка хьалхарча шера биъ бетта план ханал хьалха кхоачашъяьча бурув тохара балхий управлене, Вознесенски газ чакхйоахача завода, автотранспортни предприяте къахьегамхой. Ялхайтта эзар гаргга саг хилар демонстраце дакъа лоацаш.

Из чакхъяьннначул тIехьагIа города парке, стадионе, клубашка, кердача культура Двореце сакъердаш хилар района къахьегамхой. Уж хьежар самодеятельни артистий концерташка, спортивни яхьашка.

Гудермес

Iуйрийна 10 сахьат доала ха. 1-гIча Майна хетаяь демонстраци хьаелл КПСС Гудермески горкома хьалхарча секретара А. А. Чайкина. Дезача дено района къахьегамхой даькъала бувцаш къамаьл ду горисполкома председатела У. А. Исмаилова.

В. И. Ленина памятник латтача оттаьча трибуна юххе гIолла дIайолалу къахьегамхой колоннаш. Хьалхарча мугIарашка ба ГПТУ, педучилища, школай дешархой. Царна тIехьа чакхйоал медицински инструменташ еча завода, города кхыча предприятей болхлой колоннаш.

Демонстраце дакъа лоацаш ба района юрта боахама болхлой а. 1-гIча Майна дикача толамаща накъабаьхкар уж. Ханнахьа дIайийна яьхар бIаьсти юв юртбоахама культураш. Кхашкара балхаш сихагIа чакхдахар духьа боахамашта юкъе яьржача социалистически яхье къаьстта дика къахьийгар «Гудермесский», «Дружба», «Терек», «Кошкельдинский» совхозий болхлоша.

1-гIча Майна хетаяь къахьегамхой демонстраци хоза чакхъяьлар городе. Цул тIехьагIа а дукха ха яьккхар къахьегамхоша дIа ца къасташ. Массанахьа хьахозаш яр пандара ашараш, иллеш, дог гIоздаьннача наьха белар.

Назрань

ГIатташ боагIача сийрдача маьлха зIанараша таьнарча лоамий довкъаш къоагадеш хоза, йийкха Iуйре ера селхан деррига дунен къахьегамхой цхьоагIон цIей дезде кийчъеннача къаьнача Наьсарен лаьтта тIа. ЦIеча байракхаша, лозунгаша, транспаранташа, наьха белахъежаро сийрдаьхай районии центра — города Назрана улицаш.

ЦхьоалагIча майна дикача толамаща накъабаьхкаб района къахьегамхой. КПСС XXV-ча съезда сийна яьржача социалистически яхьа итогех района хьайбаш леладераш республиканск Сийлен доска тIа баьхаб. ХIаьта цIей дездалехьа цхьа ди хьалха кхы цхьаькха а дика кхаъ кхаьчар районе. Производства эффективности балха дикали лакхъяра тIехь яьржача социалистически яхье укх шерарча хьалхарча квартала итогех республика промышленни предприятешта юкъе хьалхара моттиг яккхарах диплом а луш республикански Сийлен доска тIа дIаязъяьй Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода коллектива цIи. Иштта дика толам баьккхаб «Октябра 40 шу» яхача совхоза болхлоша а. Цу коллектива цIи а республикански социалистически яхье юрта боахама предприятешта юкъе шоллагIа моттиг яккхарах Сийлен грамота а луш республика Сийлен доска тIа дIаязъяьй.

Цу дикача хоамо дегаш гIоздаьха бар селхан 1-ча Майна хетаяьча демонстраце гулбенна цу предприятей болхлой санна района беррига къахьегамхой а.

...Iуйран 10 сахьат даьлча городе майдане гулъелар демонстрантий колоннаш. Гулбеннараш цIейца даькъала бийцар парте Назрановски райкома хьалхарча секретара С. М. Бекова. ДIайолалу къахьегамхой демонстраци. Эггара хьалха боагIа байракхаш яхьараш, парте, къахьегама, тIема ветеранаш, школай, профессионально - технически училищай дешархой, совхозтехникума студенташ. Района предприятей, совхозий колоннашта хьалха баьнна бахар Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» заводеи «Октябра 40 шу» яхача совхозеи болхлой.

Демонстраци чакхъяьннначул тIехьагIа бовд къовлабаллалца города улицашка, скверашка, Культура ЦIагIа сакъердаш хилар района къахьегамхой.

Шали

Социалистически яхье башхадика толамаш даьхад района къахьегамхоша. ЦIей хьатIакхоачача деношка лаьтта леладераша рапорт делар шекара свеклаш, баьцадлараш, доакъара баьцаш, ялатан силосан лаьрхIа хьажкIаш, кхыйола хIамаш шоаш дIайийна баларах. Цу хьакъехьа дийцар 1-гIча Майна хетаяь селхан хиннача къахьегамхой Митинге КПСС Шалинск райкома хьалхарча секретара А. Ч. Осмаева.

1-гIча Майна хетаяьча митинге къамаьлаш дир «Джалка» совхоза шекара свеклаш лелаеча звено звеньеваяс Социалистически Къахьегама Турпала Муслиева Тамарас, XX-гIча партсъезда цIерагIча колхоза механизировании отряда начальника Ломалиев Iаьлас, Шаьларча № 5 йолча юкъерча школа 10-гIча класса дешархочо Юнусов ТIауса, «Южный» совхоза доярка Исраилова Каметас, ВЛКСМ райкома хьалхарча секретара Усамов Юнаде, кхычар. Митинге къамаьлаш даьраша района къахьегамхой тIахьийхар парте XXV съезда решенеш толаме кхоачашъяр духьа хьинаре къахьегара.

Массане а чIоагIа самукъадоалаш хоза чакхдаьлар районе 1-гIа Май дездела.

1-гIча Майна хетаяь къахьегамхой демонстрацеши митингаши хилар республика кхыча районашка. Керда толамаш дахара наьха хьинар айдеш, шоай вахарах уж боккхий беш чакхъяьлар уж массанахьа.

Ачхой-Мартан

Малх хьежаш эттача дено кхы а къаьгагIа хетийтар В. И. Ленина, Л. И. Брежнева, партеи правительстваи кхыча кулгалхой портреташца, лозунгашца, плакаташца, транспаранташца кийчъяь районни центра майда. ГIирса хоза кийчбеннача, дог гIоздаьннача нахах йиза я из. Iуйрийна 10 сахьат доаллаш, 1-гIча Майна хетаяь къахьегамхой митинг хьаелл КПСС Ачхой-Мартановски райкома хьалхарча секретара А. Т. Харикова. Парте XXV-гIча съезда исторически решенеш кхоачашъеча даьха хьалхара толамаш белгал а доахаш, района къахьегамхой цо даькъала бувц бIаьстан, машара, ираза цIейца. ДукхагIа йола юртбоахама культураш ханнахьа дIайийна баларца 1-гIа Май дездир «Новосельский», «Орджоникидзевский» совхозий къахьегамхоша. ХIаьта хьайбай продукташ алсамъяхар духьа лелаяьча социалистически яхье 1-гIча Май сийна тIайица декхараш кхоачашдарца белгалбаьлар «Самашкинский», «Ореховский» совхозий фермай болхлой.

Митинге къамаьлаш дир райпромкомбината болхлочо Л. Гандалоевас, «Лермонтовский» совхоза механизированни отряда начальника Б. Матаева, Ачхой-Мартанерча № 3 йолча юкъерча школа хьехархочо Ф. Пагаловас, кхычар.

Митинг чакхъяьннначул тIехьагIа халхараш деш, иллеш доахаш сакъердаш хилар района къахьегамхой.

Наурская

Дог гIоздаьнна ба Наурски гулбенна дунен берригача станица керттерча майдан тIа къахьегамхой солидарноста Ди — 1-гIа Май дезде баьхка нах. Советски халкъий цIаккха дохаргдоацача доттагIала тешал — эррigача союзни республикай пачхаьлкхен байракхаш я укхаза михо шершаеш.

Митинг хьаелл КПСС Наурски райкома хьалхарча секретара А. М. Карагичевас. Цо дувц иттлагIча пятилетка хьалхарча шера района къахьегамхошта хьалхашка латтача декхарий хьекъехьа, уж кхоачашдара де дезарех, района промышленноста а юрта боахама а болхлоша даьхача толамех, дикагIболча къахьегамхоех.

Цул тIехьагIа къамаьл ду «Чеченингушводстрой» треста йиьлагIча ПМК-а электросварщика Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча М. Б. Карсаева.

Района интеллегенце цIерагIа къамаьл ду бархIшерарча школа хьехархочо Д. Г. Ильйинас, хIаьта района кагирхой цIерагIа — ВЛКСМ Наурски райкома хьалхарча секретара В. Магомаева.

Митинг чакхъяьлча а халха бувлаш, иллеш доахаш сакъердаш хилар нах. Района художественни самодеятельноста коллективаша доккха концерт оттадир промышленноста а юрта боахама а болхлошта.

Орджоникидзевская

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера партеи правительстваси хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара эррига уйла тIаяхийта къахьийга карагIдийначa дикача гIулакхех рапорташ дахьаш баьхка дукха нах ба Орджоникидзевски станица В. И. Ленина памятник латтача майдан тIа гулбенна.

КПСС ЦК Политбюро члений сурташ. 1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара КПСС XXV съезда тIайица керттера лостамаш кхоачашдара тIахьехамаш, лозунгаш, плакаташ, цIе байракхаш я массанахьа хьагуш.

Деррига дунен къахьегамхой ЦIей — 1 Май дезде баьхкача наьха демонстраци хьайийллар КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара Г. Г. Самарске.

Района къахьегамхошка моаршал хоатташ, дунен деррига къамий цхьа барт бола цIей даькъала дийцар къахьегамхой депутатий Сунженски районни Совета исполкома председатела Б. С. Шадиева.

Района промышленноста болхлошта хьалхашка латтача декхарехи, уж кхоачашдара дечохи, де лаьрхIачохи къамаьл дир района даьтта доаккхача зовода директора В. Е. Черкова, хIаьта юрта боахама болхлошта хьалха латтача декхарехи уж кхоачашдара йоарждаьча социалистически яхьахи дийцар Сунженски района «Победа» колхоза бригадира М. А. Кишова, интеллигенце цIерагIа къамаьл дир номер шиъ йолча школа директора А. А. Дапиевас, района дешархой цIерагIа — номер кхоъ йолча школа дешархочо Мархиева Людас, иштта кхычар.

Цул тIехьагIа чакхъяьлар колхозий, совхозий колоннаш.

Демонстраци чакхъяьлча художественни самодеятельноста коллективаша доккха концерт оттадир, тайп-тайпара кинофильмаш хьеккхар.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

3 МАЙ

I - ПРОГРАММА

14.00 — Документальни фильмай программа. 15.00 — Советски пачхьалкхен бокъоний лардаш. Граждански бокъонаш. 15.30 — Бт. Вай союий беш. 16.00 — Бераштa дола фильм. «Цlе малх» яха телевизионни художественни фильм. 17.30 — Бт. Майски илли. Концерт. Таллинера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бт. ХIара сурта тIа малх ба. 18.30 — Социалистически яхьа дневник. 19.15 — Бт. Лирически иллей концерт. Иллеш доах Похоменкое а Закирова а. 19.55 — «Са гIулакх» яха телевизионни художественни фильм. (1-гIа сери). 21.00 «Ха» Информационни программа. 21.30 — Бт. «Са гIулакх» яха телевизионни художественни фильм. (2-гIа сери). 22.35 — Бт. Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» яхача Центральни стадионера передача. Пістеьлча — кердадараш.

II - ПРОГРАММА

18.00 — «БIаь шера ашараш» яха телефильм. 18.25 — КПСС 25-ча съезда соцамаш кхоачашде. Къахьегача овсарле производства луш болча пайдан керттера гIулакх да. КПСС обкома лектора Берсанукаева къамаьл (нохчий меттала). 18.35 — ЗIамига бераш, шоана (гIалгIай меттала). 18.45 — «Принц а Золушка а» яха телефильм. 19.10 — «Нохч - ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 19.30 — Хоамаш, реклама. 19.35 — Мультфильмаш.

РАДИО

3 МАЙ

7.20 — Саг, автомобиль, никъ (эрсий меттала). 7.30 — Хоамаш. 8.25 — Свиридов. «Ха, дIахьалха гIо» яхача кинофильмацара ашараш (эрсий меттала). 8.45 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 9.15 — Бевий хьакъехьа боккхий бараштa. Беседа (эрсий меттала). 9.30 — «Разведчик Маашев» яха Абдуллаева дувцар (нохчий меттала). 9.45 — «Пятилетка болхлой гварди. Беседа (нохчий меттала). 16.00 — Микрофона хьалхашка я Нохч - ГIалгIай телевиденеи радиовещанеи инструментальни ансамбль а солисташ а (гIалгIай меттала). 16.25 — «Общественни закони» яха радиожурнал (эрсий меттала). 16.45 — «Юртара вахар», «60 лет Октября» яхача совхоза кхашка. Радиорейд (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 19.20 — «Кагирхой вахар» яха радиовыпуск (нохчий меттала). 19.50 — Ашараш.

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный. Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактра зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культураи отдела — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051. г. Грозный ул. Ленина. 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46 отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Маяковского, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий». Заказ № 3247.